

La seguretat privada a Espanya

Diego Torrente

PID_00208838

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció.....	5
Objectius.....	6
1. El sector i els actors.....	7
1.1. Estructura sectorial	7
1.2. Empreses	16
1.3. Professionals	21
1.4. Clients	28
2. Relació entre seguretat privada i pública.....	32
2.1. Vincles entre els sectors	32
2.2. Col·laboració i conflicte	36
2.3. Sistema nacional de seguretat	39
Exercicis d'autoavaluació.....	43
Solucionari.....	44
Bibliografia.....	45

Introducció

Aquest mòdul aprofundeix en el cas espanyol. El propòsit és guanyar un coneixement ampli i comparat sobre les característiques de l'activitat de la seguretat privada a Espanya. La primera unitat se centra en els aspectes de l'estructura del sector. Estudiarem l'estructura de l'oferta per mitjà de conèixer les característiques de les empreses que venen serveis. També analitzarem els trets de les diverses professions que operen aquests serveis. L'estructura de la demanda l'analitzarem sabent qui són els clients del sector. La segona unitat ofereix una visió dinàmica del sector en un aspecte clau: la coordinació entre la seguretat privada i la pública. Aquesta qüestió és complexa, però crucial, a l'hora de donar respostes adequades als grans problemes de seguretat contemporanis. Estudiarem la naturalesa dels vincles entre tots dos i les situacions de cooperació i conflicte que s'observen en el cas espanyol.

Objectius

Els objectius del mòdul són els següents:

- 1.** Descriure comparativament l'estructura del sector privat a Espanya.
- 2.** Conèixer l'estructura d'empreses de seguretat espanyoles.
- 3.** Distingir quines són les comeses de les professions de la seguretat.
- 4.** Saber qui són els clients de la seguretat privada a Espanya.
- 5.** Entendre les connexions que hi ha entre la seguretat privada i la pública.
- 6.** Comprendre les oportunitats i límits de col·laboració entre els dos sectors.

1. El sector i els actors

Aquesta unitat es dedica a analitzar de manera comparada l'estructura del sector privat a Espanya. L'objectiu és oferir una visió global de la situació del sector en relació amb els països europeus. En primer lloc oferirem dades de l'estructura empresarial i professional d'uns quants països, i també indicadors de seguretat.

En segon lloc aprofundirem en l'estructura de les empreses a Espanya i farem una referència breu a la manera com s'organitzen per defensar els seus interessos. En tercer lloc estudiarem l'estructura professional del sector analitzant qüestions com la formació. Finalment farem un retrat de qui són els clients del sector.

1.1. Estructura sectorial

Un sector econòmic és una àrea d'activitat en què els productes i serveis, els clients, el marc regulador i els problemes són semblants o estan relacionats. Es pot dir que és un entorn diferenciat que condiciona les empreses i actors que hi operen. Dins els sectors, però, també se solen distingir subsectors d'activitat que tenen certes característiques específiques. Com que empreses, professions i treballadors d'un sector comparteixen condicionants, interessos i problemes semblants, no és estrany que, entorn d'aquest sector, sorgeixin convenis col·lectius, sindicats, associacions patronals o marcs legals comuns. Com hem vist, la legislació compleix una funció d'ordenament de sector. Malgrat això, com que les dinàmiques econòmiques, polítiques i socials d'una activitat són complexes i canviants, sovint solen sorgir tensions entre la realitat i la regulació.

Per a caracteritzar un sector, el primer que se sol fer és determinar les empreses i activitats que el componen. Determinar el volum d'un sector o establir-ne els límits, però, no sempre és fàcil, ni des d'una perspectiva econòmica, ni tampoc des d'una d'acadèmica. Per a mostrar aquesta dificultat, no hi ha res més adequat que fer l'exercici de mirar de redactar una definició. Per exemple, es podria definir el sector privat de la seguretat com el conjunt de totes les **organitzacions de titularitat privada**, que persegueix el **benefici econòmic** i que té una activitat principal que se centra en la **prevenció de pèrdues econòmiques** i els **danys materials i lesions a les persones** amb independència de si han estat causats per accidents fortuïts (*safety*) o s'esdevenen en el curs d'incidents deliberats (*security*), encara que la frontera entre uns i altres sovint és fluida.

En aquesta definició hi ha inclosa la prevenció de riscos laborals, desastres mediambientals, accidents de trànsit, incendis, atacs informàtics, la investigació privada o la fabricació, instal·lació i manteniment d'aparells electrònics, panys, caixes fortes, etc. Com es pot veure, des d'un punt de vista conceptual, el sector de la seguretat pot ser enorme.

Per descomptat, les dades i estadístiques amb què s'analitza la realitat del sector no parteixen d'aquesta definició, sinó de l'oficial que fa el Ministeri de l'Interior a partir de la Llei de seguretat privada, o bé de la classificació d'activitats econòmiques d'institucions com Eurostat o l'Institut Nacional d'Estadística. Aquestes fonts són oficials. D'altra banda, hi ha associacions empresarials com l'Associació Professional de Companyies Privades de Serveis de Seguretat (Aproser), a escala nacional, o la Confederació Europea de Serveis de Seguretat (COESS), a escala europea, que ofereixen les seves pròpies dades. També hi ha fundacions vinculades al sector com la Fundació Empresa, Seguretat i Societat que elaboren els seus propis estudis. A part de tot això, hi ha consultories, com KPM, que fan informes del sector orientats als negocis. També hi ha investigadors que han elaborat estudis del sector partint d'enquestes a les empreses (Torrente, 2006). Potser la font més emprada són les dades del Ministeri de l'Interior. Com es pot veure, hi ha una bona varietat de fonts, encara que, com que les bases de càlcul difereixen, les dades no són fàcilment intercanviables.

En el sector de la seguretat se solen diferenciar diversos **subsectors**. Cadascun té els seus propis condicionants tècnics i especificitats de mercat, i també les seves pròpies dinàmiques de funcionament.

El subsector més important és el de la **vigilància** (anomenat també *de serveis humans*). Es basa en el fet que un personal especialitzat (vigilants, escortes, etc.) supervisi *in situ* les situacions i prengui les decisions més adequades en el cas d'una eventualitat. Els serveis humans se solen prestar en espais on els riscos o les circumstàncies poden ser variables, on la vigilància electrònica (o mecanització de la seguretat) és complexa, o on cal la interacció amb el públic. Aquest tipus de vigilància requereix moltes hores de presència al lloc, de manera que el preu per hora dels serveis és determinant a l'hora de fer la venda. Com que els salaris de vigilància són relativament baixos, i les tasques relativament senzilles, la qualificació requerida tendeix a ser també mitjana baixa. Malgrat això, Espanya és dels països d'Europa on s'exigeixen més hores de formació. La seguretat de base humana es considera un sector tradicional i, alhora, central, precisament pel component humà i de confiança personal que sempre té la seguretat. El màxim interès dels estats està precisament en aquest sector, tant pel potencial de col·laboració que té amb la policia com pels problemes que pot comportar també a la policia.

Els vigilants de seguretat fan una gran diversitat de serveis en àmbits molt diferents. No els podem recollir tots aquí. Per posar un exemple, però, una activitat important per al subsector de vigilància és la protecció d'infraestructures

crítiques, que són les infraestructures que tenen un funcionament vital per a un país, que costen molt de substituir o és impossible de fer-ho, i que si fossin destruïdes tindria un greu impacte sobre els serveis essencials. Per tant, la protecció d'infraestructures mira d'assegurar-ne la funcionalitat, continuïtat i integritat. Es tracta de prevenir, pal·liar i neutralitzar el dany causat per un atac deliberat. Hi ha un catàleg nacional d'infraestructures estratègiques que conté informació sobre les característiques d'aquestes infraestructures.

Un altre subsector important és el dels **sistemes d'alarma**. Pel tipus de serveis que originen, se solen distingir les alarmes connectades a centrals de les que no hi estan. En les primeres hi ha un servei humà que atén els avisos i hi acudeix, cosa que genera una problemàtica distintiva. A la fi del 2010, a Espanya hi havia, segons el Ministeri de l'Interior, 1.428.422 contractes de connexió d'alarmes. Aquesta xifra va pujar a 1.450.684 el 2011 i, per la crisi econòmica, va descendir una mica (-1%) el 2012, de manera que va passar a ser d'1.434.912. Determinats establiments com joieries, benzineres, bancs, farmàcies o jocs d'atzar tenen l'obligació de mantenir una connexió. El perfil d'alarmes sense connectar sol correspondre a domicilis i petit comerç, mentre que les alarmes connectades són més freqüents entre les empreses i els sectors residencials més acomodats. Encara hi ha un gran nombre de falses alarmes que ocasiona un desaprofitament de recursos privats i públics. El 2012 es van produir 413.740 alarmes, un 90,6% de les quals van ser falses (Ministeri de l'Interior, 2013). En general, les alarmes i càmeres de seguretat compleixen un cert rol dissuasiu davant el delinqüent oportunista, però l'efectivitat que tenen és més limitada davant el professionalitzat.

El subsector de la **seguretat electrònica** és un dels que s'ha desenvolupat més en els últims anys. La nova Llei de seguretat privada no l'inclou dins el catàleg d'activitats regulades. Malgrat això, comporta gairebé un terç de la facturació del sector. Aquesta activitat és la que està més en contacte amb la innovació tecnològica en el camp de sensors, comunicacions, computació i d'altres. Els sistemes electrònics són molt diversos i tenen aplicacions molt diferents. El subsector de la seguretat electrònica és el que és més a la vora del mercat del gran consum. La seva clientela és diversa, amb necessitats diferents entre uns i altres.

Malgrat la importància del subsector electrònic, fins fa uns anys el mercat residencial (seguretat en habitatges, xalets, etc.) no havia estat gaire atractiu per a aquest subsector. Hi ha diverses raons perquè això fos així: les famílies no tenen tants recursos econòmics com les empreses, no hi havia gaire demanda, el risc d'una entrada a un domicili no és insignificant i, sobretot, gestionar un gran nombre d'alarmes alhora és complicat. Aquests factors van canviar de pressa. El desenvolupament econòmic va crear una classe mitjana pujant, més sensibilitzada en la seva seguretat, i que compra habitatges apartats

als afores de les ciutats. Les noves tecnologies permeten recolzar la vigilància en la xarxa d'Internet, la telefònica digital o els satèl·lits, de manera que s'abarateixen costos i es fa més fàcil i ràpida la gestió.

El **transport de fons** és un subsector petit, però rellevant. L'activitat també es cuida de manipular i comptar moneda, custodiar-la en càmeres cuirassades i reposar caixers automàtics. Mantenen una clientela estable lligada a entitats financeres i grans superfícies. En alguns casos, els blindats disposen de tecnologies avançades de comunicacions que permeten la traçabilitat i informar el client en temps real de les recollides o de les rutes. També tenen sistemes d'alarma immediats. El transport d'explosius i cartutxos es fa en vehicles amb unes mesures de seguretat específiques i un sistema de comunicacions.

El subsector d'**assessoria i consultoria** de seguretat abasta una gran quantitat d'activitats. D'una banda, hi ha l'elaboració (o assessorament) d'anàlisis o auditories de riscos. De l'altra, hi ha el camp ampli de la planificació de la seguretat. Existeixen plans de protecció civil, de seguretat laboral, de gestió de residus, de seguretat informàtica, d'autoprotecció, locals de seguretat, entre molts altres. Un altre tipus de serveis és l'assessoria en la gestió de la seguretat o auditoria d'operacions. Aquest subsector també té connexions amb el camp de la formació del personal en tots els àmbits i amb la selecció de directius. Hi ha molts gabinets que ofereixen serveis en una gran varietat de camps d'activitat (sinistres, riscos laborals, riscos financers i d'altres). A diferència de l'anterior de 1992, la seguretat privada deixa fora aquest subsector argumentant que la vinculació que té amb la seguretat pública no és directa.

La importància que tenen les consultories a l'hora de prevenir defraudacions dels proveïdors és considerable. La seguretat és un bé dels anomenats *de confiança*. Això vol dir que la qualitat d'un servei de seguretat s'aprecia quan hi ha un incident o quan es pot veure la capacitat preventiva que té. D'aquests casos, però, estadísticament no n'hi ha gaires. Per tant, el proveïdor està en una posició de poder respecte al client. El fet de vendre més equips dels que fan falta o que siguin inadequats en relació amb els riscos és una possibilitat que sempre hi és. Precisament, aquesta qüestió és una de les justificacions per les quals l'estat tendeix a regular la seguretat privada. Els abusos són més fàcils quan el client no és un expert, quan no té un departament o director de seguretat, o quan no recorre als consells d'una assessoria independent.

La **seguretat informàtica** comprèn una gran varietat de productes i serveis. Es poden agrupar en seguretat en la gestió d'accés i identitat, en sistemes operatius, en aplicacions i dades, en sistemes i a la Xarxa (McSweeney, 1999). La llista de serveis concrets és molt llarga, i comprèn antifrau, antiprogramari maliciós, auditoria tècnica i forense, autenticació i certificació digital, contingència i continuïtat, control de continguts confidencials, control de tràfic de xarxa, tallafocs, compliment legal i normatiu, gestió d'esdeveniments, gestió i control d'accés i identitat, seguretat en mobilitat, i sistemes i eines criptogràfiques. Segons l'estudi de TB-Security, el 2012 el sector de la seguretat in-

formàtica a Espanya arribarà a un volum pròxim a 1.700 milions d'euros enfront dels 970 milions del 2008. La nova Llei de seguretat privada preveu que a les empreses de seguretat informàtica se'ls puguin exigir determinats requisits. La Llei orgànica de protecció de dades obliga a fer una auditoria cada dos anys. L'auditoria de protecció de dades consisteix a comprovar el compliment de la normativa de protecció de dades, sobretot les mesures de seguretat i els procediments de recollida i tractament de dades personals. També hi ha una auditoria de videovigilància per a comprovar si s'adeqüen a la normativa de protecció de dades de caràcter personal, vigent encara, i a la Instrucció AEPD 1/2006, de 8 de novembre, sobre videovigilància.

El subsector **militar** no té una presència rellevant a Espanya, però sí a països com els Estats Units. Les empreses militars privades o empreses proveïdores de serveis de defensa ofereixen serveis o assessorament de caràcter militar. Són empreses que operen en àrees conflictives, normalment zones de baixa intensitat bèl·lica o on hi ha enfrontaments no convencionals, com una guerra de guerrilles. La majoria dels contractistes o empreses d'aquest tipus són d'origen nord-americà. Els serveis que presten són diversos. Van des de fer tasques de seguretat de caràcter civil fins a d'altres de caràcter militar, com ara ensinistrar forces locals o pilotar helicòpters que localitzen i destrueixen cultius de coca.

El subsector de la **investigació privada** s'ocupa d'obtenir informació i proves sobre conductes o fets privats, i d'investigar delictes perseguibles a instància de part. En l'àmbit empresarial, els detectius treballen en els camps de la competència deslleial, el contraespionatge industrial, l'intrusisme professional, la defensa de la propietat industrial i intel·lectual, o la seguretat informàtica. En l'àmbit laboral obtenen informació sobre baixes laborals fingides, elaboren informes prelaborals o graven furt dels treballadors, entre altres activitats. En l'àmbit particular s'encarreguen d'aportar proves d'infidelitat conjugal, intervenen en casos de separació i divorci, pensions alimentàries o custòdia de fills, aporten proves de maltractaments, fan seguiments d'ordres d'allunyament, comproven el comportament dubtós de fills o les sospites sobre el servei domèstic, entre altres casos. A més, hi ha molts altres serveis com peritatges grafològics o de falsificació de documents, anàlisi de veu, empremtes o ADN, detecció d'escoltes il·legals, o escombratges telefònics i ambientals. El nombre de llicències concedides i de despatxos de detectius autoritzats pel Ministeri de l'Interior no para d'augmentar, fins i tot en els anys de crisi econòmica. El 2012 hi havia 1.270 despatxos autoritzats, 250 més que el 2009. El nombre de llicències era de 2.783, 400 més que el 2009.

A Espanya, la seguretat privada ha tingut un desenvolupament important. La **taula 1** recull l'evolució recent dels subsectors per mitjà de l'indicador del nombre d'activitats autoritzades a fer a les empreses proveïdores de serveis de seguretat. La taula també ofereix dades sobre el nombre d'empreses acreditades i la facturació total del sector. El primer comentari que cal fer és que l'activitat total del sector no ha parat de créixer en els darrers anys. L'efecte de la crisi, a partir del 2010, no és tant frenar l'expansió de les activitats o les empreses

com la facturació, que creix a una mitjana d'un 4% anual des del 2006. Segons Aproser, però, entre 1996 i 2003, el sector va créixer una mitjana anual del 9,5%. Després la facturació es va estancar i, a partir del 2009, va descendir. El sector amb més activitat és la instal·lació i manteniment de sistemes electrònics. La vigilància és el segon sector quant a volum d'activitat, seguit de les centrals d'alarma. Tots aquests sectors resisteixen prou bé la crisi econòmica. El 2010 el sector va facturar 3.386 milions d'euros, però si s'hi afegeix la seguretat informàtica, la xifra va ascendir a 4.250 milions d'euros.

Taula 1. Activitats de seguretat privada autoritzades pel Ministeri de l'Interior segons l'any

Activitats autoritzades	2006	2008	2010	2012	Percentatge de variació 2006-2012	Percentatge de variació 2010-2012
Vigilància i protecció	357	391	409	436	22,1	6,6
Protecció de persones	52	68	79	73	40,4	-7,6
Instal·lació i manteniment	878	997	1.074	1.161	32,2	8,1
Dipòsit de fons	8	8	8	9	12,5	12,5
Transport de fons	11	11	11	7	-36,4	-36,4
Centrals d'alarma	176	181	177	164	-6,8	-7,3
Assessorament i planificació	98	118	133	137	39,8	3,0
Dipòsit d'explosius	15	16	17	15	0,0	-11,8
Transport d'explosius	50	49	51	49	-2,0	-3,9
Total d'activitats autoritzades	1.645	1.839	1.959	2.051	24,7	4,7
Total d'empreses inscrites	1.162	1.298	1.384	1.490	28,2	7,7
Facturació (en milions d'euros)	3.347	3.736	3.386	3.215	-3,9	-5,1

Font: Ministeri de l'Interior. Anuaris estadístics de diversos anys

Per a tenir una perspectiva comparada, la **taula 2** presenta diferents indicadors de mercat de la seguretat en uns quants països europeus.

Taula 2. Indicadors sobre les empreses de seguretat privada segons el país (2010)

Indicadors	Espanya	Portugal	Itàlia	Alemanya	França	Suècia	Finlàndia	Regne Unit	Polònia	Hongria
Socioeconòmics:										
Població	45.989.016	10.637.713	60.340.328	81.802.257	64.714.074	9.340.682	5.399.090	62.008.048	38.167.329	10.014.324
PIB (en milers de milions d'euros)	1.129,5	178,3	1.569,0	2.655,8	2.101,9	347,7	180,3	1.956,8	357,6	97,6

Font: Confederation of European Security Services (2011). *Private Security Services in Europe: Facts and Figures* (150 pàg.)

Notes:

¹ El nombre d'empreses actives són les que estan operatives. Hi ha uns quants països en què el nombre d'empreses amb llicència excedeix les realment actives.

² La concentració del mercat és el percentatge de tota la facturació que correspon a les tres companyies més grans del sector.

³ A França, el 86% de la facturació el gestionen l'11,5% de companyies.

Indicadors	Espanya	Portugal	Itàlia	Alemanya	França	Suècia	Finlàndia	Regne Unit	Polònia	Hongria
Empreses:										
Nombre d'empreses actives ¹	1.100	105	913	3.700	3.859	250	60-100	2.500	3.000	11.304
Concentració del mercat (en percentatge) ²	46	85	13	21	86 ³	86	65	46	30	---
Facturació:										
Facturació (en milions d'euros)	3.386	730	2.700	4.390	5.290	840	400	3.970	1.500	550
Facturació per habitant (en euros)	73,6	68,6	44,7	53,7	81,7	89,9	74,1	64,0	39,3	54,9
Tipus de contractes:										
Amb entitats públiques (en percentatge)	25	---	---	24	22	20	---	---	6	---
Amb empreses privades i particulars	75	---	---	76	78	80	---	---	94	---
Especialització de l'activitat:										
Companyies de seguretat (en percentatge)	100	100	15	15	100	100	100	80	25	100
Companyies de tasques auxiliars (en percentatge)	0	0	85	85	0	0	0	20	75	0

Font: Confederation of European Security Services (2011). *Private Security Services in Europe: Facts and Figures* (150 pàg.)

Notes:

¹ El nombre d'empreses actives són les que estan operatives. Hi ha uns quants països en què el nombre d'empreses amb llicència excedeix les realment actives.

² La concentració del mercat és el percentatge de tota la facturació que correspon a les tres companyies més grans del sector.

³ A França, el 86% de la facturació el gestionen l'11,5% de companyies.

La realitat de la seguretat privada a Europa és diversa (De Waard, 1999). El nombre d'empreses varia molt, i el grau de control que tenen del mercat nacional també. Hi ha països, com Itàlia, amb poques empreses i un mercat molt repartit. És una cosa que sorprèn atès el nivell de població i renda del país. També hi ha el cas dels països nòrdics, amb poques empreses però molt més concentrades. Alemanya té un mercat amb un gran nombre de petites empreses, però les tres més grans soles controlen el 21% del mercat. El Regne Unit i

Polònia tenen un gran nombre de companyies de seguretat, però les tres més grans acaparen bona part del negoci. La situació d'Espanya, en termes comparatius, és la d'un nombre de companyies moderat i un grau de concentració intermedi. Per població i renda, el nombre de companyies actives no és gaire elevat.

En relació amb la facturació, França és el país on el volum de negoci és més gran, tant en termes absoluts com de despesa per habitant. Als països nòrdics, especialment Suècia, el volum també és elevat. Entre els països amb una facturació *per capita* més petita hi ha Itàlia i Polònia. Espanya té un volum de facturació considerable tenint en compte que supera, en termes relatius, Alemanya o, fins i tot, el Regne Unit mateix. La proporció de contractes no és gaire diferent per a la majoria de països, amb l'excepció del cas polonès. A Europa hi domina un model en què tres quartes parts dels contractes són amb el mercat i una quarta part, amb l'estat. De tota manera, la connexió del sector espanyol amb l'Estat és entre les més altes. Les companyies presten més serveis de seguretat que no pas serveis auxiliars relacionats amb la seguretat. Solament hi ha tres països en què això no és així: Itàlia, Alemanya i Polònia.

Per a tenir una visió encara més àmplia sobre la realitat dels països europeus, la **taula 3** presenta dades sobre les empreses i el personal de seguretat dels països que estan associats a la COESS. Les dades són del 2010 i abasten 34 països, entre els quals hi ha 27 membres de la Unió Europea (UE), a més de Bòsnia i Hercegovina, Croàcia, Macedònia, Noruega, Sèrbia, Suïssa i Turquia. La taula està ordenada en funció del nombre de personal de seguretat. Aquests països tenen unes 52.000 companyies, 38.512 de les quals estan actives. Hi ha 1.225.571 vigilants actius, però el total de persones ocupades supera lleugerament els 2 milions. La mitjana de vigilants de seguretat per cada 100 habitants és de 0,27, i el de policies és de 0,35. El sector genera un benefici anual de 35.000 milions d'euros. Aquest benefici va créixer una mitjana del 13% entre 2005 i 2010. Tres quartes parts dels contractes es van fer en el mercat privat i una quarta part és amb l'estat. Les tres companyies més grans de cada país concentren, de mitjana, el 54% del mercat. Les activitats de vigilància representen el 60% d'aquest mercat. El personal de seguretat té una mitjana de trenta-cinc anys, amb una taxa de rotació en l'ocupació del 33% (COESS, 2011). Aquestes dades varien respecte a les d'Eurostat, que assenyala que, el 2010, a la UE hi havia unes 54.000 empreses de seguretat homologades. Ocupen 1.390.000 persones i generen 30,1 milions d'euros de valor afegit (Eurostat, 2011).

Taula 3. Indicadors sobre les empreses i el personal de seguretat a Europa (2010)

País	Empreses:			Personal:				
	Nombre de firmes actives	Percentatge del total	Volum mitjà de la firma per persona	Nombre de vigilants actius	Percentatge del total	Percentatge de guardes per població	Mitjana d'edat	Percentatge de dones
Regne Unit	2.500	6,5	145,8	225.000	18,4	0,59	-	-

País	Empreses:			Personal:				
	Nombre de firmes actives	Percentatge del total	Volum mitjà de la firma per persona	Nombre de vigilants actius	Percentatge del total	Percentatge de guardes per població	Mitjana d'edat	Percentatge de dones
Alemanya	3.700	9,6	45,4	168.000	13,7	0,21	45	20
França	3.859	10	34,1	131.542	10,7	0,2	37,5	16
Romania	1.282	3,3	75,3	96.500	7,9	0,45	35	15
Espanya	1.494	3,9	60,1	89.750	7,3	0,2	40	15
Hongria	11.304	29,4	7,1	80.000	6,5	0,8	-	15
Polònia	3.000	7,8	19,3	58.000	4,7	0,15	38	5
Bulgària	800	2,1	71,4	57.146	4,7	0,76	45	12,3
Txèquia	5.629	14,6	9,2	51.542	4,2	0,49	-	-
Itàlia	913	2,4	52,4	47.858	3,9	0,08	42	9
Holanda	400	1	78,9	31.543	2,6	0,19	25-35	24
Grècia	1.200	3,1	25	30.000	2,4	0,27	25	20
Portugal	105	0,3	201,8	21.188	1,7	0,2	42	20
Irlanda	280	0,7	71,4	20.000	1,6	0,45	-	2
Suècia	250	0,6	80	20.000	1,6	0,21	30	30
Eslovàquia	-	-	-	17.200	1,4	0,32	-	-
Bèlgica	187	0,5	82,4	15.411	1,3	0,14	35	14,8
Finlàndia	100	0,3	125	12.500	1	0,23	-	25
Letònia	450	1,2	24,4	11.000	0,9	0,49	35	20
Lituània	121	0,3	90,9	11.000	0,9	0,34	30	20
Àustria	100	0,3	100	10.000	0,8	0,12	35-40	20
Eslovènia	113	0,3	56,3	6.364	0,5	0,31	-	5
Dinamarca	400	1	12,5	5.000	0,4	0,09	-	20
Estònia	252	0,7	18,4	4.627	0,4	0,35	40	20
Luxemburg	13	0	207,7	2.700	0,2	0,54	38	20
Xipre	60	0,2	28,3	1.700	0,1	0,21	-	25
Malta	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	38.512	100	35,4	1.225.571	100	0,27	-	17,1

Font: Confederation of European Security Services (2011). *Private Services in Europe: Facts and Figures*

1.2. Empreses

Les organitzacions són grups humans amb uns objectius continuats, en què hi ha una jerarquia, una divisió de tasques i una selecció de personal per idoneïtat i en què es persegueix la racionalitat d'una manera sistemàtica (Weber, 1964). Aquesta definició és una definició clàssica que val tant per als òrgans públics com per a les empreses privades. En aquestes empreses privades, la racionalitat està orientada a metes (com ara expandir-se per un país o incrementar les vendes o el benefici econòmic), mentre que en els organismes públics ho està als valors (com ara promoure la igualtat d'oportunitats per a la dona, l'assistència sanitària o la seguretat pública). Les empreses privades miren de prendre decisions racionals amb la finalitat d'aconseguir, de la manera més eficaç possible, els objectius que tenen com a organització. Aquestes decisions afecten tant aspectes de funcionament intern com extern. Es pot dir que les empreses que sobreviuen en un mercat determinat són les que, mitjançant aquestes decisions, s'adapten més bé a l'entorn en què operen. Aquest entorn el configuren altres empreses, els clients, el desenvolupament tecnològic, el mercat financer, el laboral, el de matèries primeres, la legislació que els afecta i molts altres elements que condicionen l'empresa.

Per a entendre el mercat de la seguretat privada a Espanya, el primer pas que cal seguir és conèixer l'estructura empresarial de l'Estat. En acabar el 2010, a Espanya hi havia registrades 1.538 empreses. Després, el 2012, van descendir a 1.490. D'aquestes n'hi ha 183 que duen a terme l'activitat exclusivament a Catalunya, i d'aquestes n'hi ha 135 que tenen número de registre expedit pels Mossos d'Esquadra. Respecte al País Basc, hi ha 34 companyies que actuen en exclusiva en aquesta comunitat. La gran majoria d'aquestes companyies (33) tenen un número de registre de les autoritats basques (Ministeri de l'Interior, 2013). La gran majoria de firmes espanyoles (70%) ofereixen serveis d'instal·lació i manteniment de sistemes electrònics, i una quarta part d'aquestes firmes fan tasques de vigilància i protecció (27%). Un 12% d'empreses gestionen centrals d'alarmes, un 9% ofereixen serveis d'assessorament i planificació, i protecció personal (5%), i una minoria es dedica al transport d'explosius (3,3%), de fons (0,1%), o al dipòsit d'explosius (1%) i fons (0,1%). Al llarg del 2011, la seguretat privada va signar 408.606 contractes i va duu a terme 1.135.789 serveis (Ministeri de l'Interior, 2013). El 2010 el sector va facturar 3.386 milions d'euros després d'aconseguir un cim històric de 3.736 milions el 2008. L'activitat més important en termes econòmics és la vigilància, ja que representa el 65% de tota la facturació. La segueixen els sistemes electrònics i les alarmes, amb un 26% (Aproser, 2011).

Com es pot veure en la **taula 4**, el sector de la seguretat a Espanya són principalment pimes. El 75% de les empreses té menys de 20 treballadors, un 9% menys de 50 i un 7% menys de 100. Solament hi ha quatre grans empreses amb més de 5.000 assalariats.

Taula 4. Volum de les empreses de seguretat espanyoles en nombre de treballadors (2010)

Nombre de treballadors:	Percentatge
D'1 a 19	74,8
De 20 a 49	9,2
De 50 a 99	6,8
De 100 a 199	4,5
De 200 a 499	3,3
De 500 a 999	0,5
De 1.000 a 4.999	0,5
De 5.000 o més	0,4
Total	100%
N (empreses)	(1.057)

Font: INE. Directori Central d'Empreses

La **taula 5** recull les dades de facturació i ocupació de les cinc empreses més grans (Aproser, 2011). Com s'aprecia, aquestes cinc empreses acaparen el 68% de la facturació total. En la majoria de casos són multinacionals amb una considerable dinàmica d'expansió cap a Iberoamèrica o els nous mercats emergents. Un altre tret del model és que les empreses es concentren a Madrid (24%), Andalusia (14%) i Catalunya (11%).

Taula 5. Facturació i treballadors de les cinc firmes de seguretat més grans a Espanya (2010)

Empresa	Facturació (en milions d'euros)	Treballadors
Grupo Prosegur	974,4	25.674
Securitas Seguridad España	565,6	20.000
Securitas Direct	286,7	3.441
Eulen Seguridad	258,8	8.179
Grupo Segur Ibérica	204,5	5.460
Total	2.290	62.754

Font: Fundación Empresa, Seguridad y Sociedad (2012). *Estudio de la seguridad privada en España: estado de la cuestión 2012*.

Un altre pas que cal seguir per a entendre un mercat és relacionar l'oferta de serveis i el qui els ofereix. Un estudi amb dades del 2003 relaciona el subsector i el volum de les empreses espanyoles (mesurat per facturació i nombre de treballadors) (Bosch i altres, 2004). Distingeix **tres models d'empreses**:

1) El primer grup d'empreses el constitueixen firmes amb les mitjanes més altes, tant en nombre de treballadors (1.884) com en facturació (85 milions d'euros anuals). Ofereixen un gran ventall de serveis, però els de vigilància uniformada, escorta i transport tenen un gran pes. Aquest grup recull les empreses grans, els serveis de les quals són sobretot de base humana, encara que, en algun cas, les àrees d'activitat s'estenen a la protecció civil, la seguretat viària i del trànsit, o la seguretat informàtica.

2) El segon grup d'empreses el constitueixen les petites i especialitzades, d'una cinquantena de treballadors de mitjana. Facturen uns 13 milions d'euros, xifra que representa una ràtio per treballador gran. Ofereixen serveis basats sobretot en la tecnologia i també en l'assessoria.

3) El tercer grup d'empreses és el petit gabinet d'investigadors privats o bé la petita empresa de vigilància i porteria. En aquesta categoria coexisteixen serveis molt especialitzats amb serveis no tan especialitzats. Són firmes d'uns 92 treballadors de mitjana, molt centrades en els serveis humans. Els autors arriben a la conclusió següent:

“Por lo tanto, se puede decir que los servicios de seguridad privada en España están proveídos por tres tipos de empresas. En primer lugar están las multinacionales y grandes firmas que mantienen una oferta de servicios diversificada, en un ámbito nacional, y que controlan una buena parte del mercado. En segundo lugar existe otro tipo de empresas, más pequeñas, que se han especializado en los sistemas técnicos y tecnologías de la seguridad. En tercer lugar, están las pequeñas empresas de seguridad que ofrecen fundamentalmente mano de obra y que operan más en ámbitos más locales. Dentro de este grupo, hay que incluir a los despachos de investigación privada, aunque su situación es específica. La mayoría son pequeños gabinetes con una actividad especializada”. (Bosch i altres, 2004).

Malgrat que el mercat és gran, el sector registra uns **nivells alts de competència**. Aquesta competència es produeix en diversos àmbits:

- per a captar els millors clients,
- per a tenir personal qualificat, o
- per a consolidar una posició en un negoci que és molt canviant.

Tot plegat, en un context en què les empreses són molt desiguals en volum i poder. Les companyies adopten diferents estratègies amb l'objectiu d'aconseguir un avantatge competitiu. Aquestes estratègies varien segons les característiques de les empreses. El fet de provar de controlar al màxim el mercat i obrir-ne de nous en altres països és propi de les grans firmes multinacionals. Les empreses especialitzades en assessoria i consultoria, i també els despatxos d'investigació privada, tendeixen a competir mitjançant les característiques dels seus serveis. La innovació tecnològica és més important en el subsector d'equips i sistemes. De tota manera, un estudi sobre les estratègies de competència de les firmes espanyoles (Torrente, 2006) conclou que no hi ha diferències gaire marcades entre els subsectors. Les empreses més petites i especialitzades competeixen diversificant les estratègies, mentre que les grans companyies de vigilància sembla que segueixen una lògica de control i expansió dels mercats.

La competència no solament es dona entre empreses d'un mateix subsector, sinó també entre subsectors diferents. Això es produeix amb més facilitat si un dels dos subsectors és molt més feble.

Un exemple d'això és el conflicte entre els gabinets d'investigació privada i les grans companyies de seguretat. Algunes d'aquestes companyies de seguretat ofereixen als clients serveis que comporten la recopilació i l'anàlisi d'informació i que els detectius veuen com una ingerència i una vulneració de la llei. Les empreses de vigilància diuen que investigar i vigilar són aspectes complementaris i, sovint, inseparables.

Durant els anys d'expansió del sector a Espanya, l'existència d'una demanda potencial gran de serveis, juntament amb una reglamentació exigent respecte a l'entrada i control dels serveis, va provocar el **fenomen** de l'"**intrusisme**" o la "**competència deslleial**". Són dos fenòmens diferents. El primer consisteix en el fet que empreses no homologades ofereixen productes i serveis de seguretat o que s'hi assimilen. De vegades, hi ha empreses de manteniment, neteja o altres serveis auxiliars que estenen el ventall de serveis al client i ofereixen solucions de seguretat. El segon consisteix en pràctiques il·legítimes per a abaratir preus. Poden ser no pagar certs impostos, infradeclarar hores de feina, allargar les jornades laborals, pagar "en negre" els treballadors, oferir serveis amb personal no titulat, instal·lar equips no homologats o vendre serveis de baixa qualitat.

Per a les empreses del sector, aquestes pràctiques són una **competència il·legítima** i contribueixen a deteriorar la imatge del sector. Malgrat que aquestes pràctiques il·legítimes van disminuint, encara n'hi ha. Una reivindicació del sector és que s'apliqui amb més contundència la legislació laboral o fiscal. No tots els subsectors, però, registren de la mateixa aquesta mena de problemes. Per exemple, el fet d'entrar en el segment de fabricants de caixes d'alta seguretat implica disposar d'una indústria, una enginyeria i competir amb firmes consolidades. Això comporta uns costos d'entrada alts. Per això el mercat està bastant estabilitzat. Per contra, és més accessible oferir serveis de vigilància.

Empreses, treballadors i usuaris s'associen per defensar els seus interessos. Els paràgrafs que hi ha tot seguit expliquen breument l'associacionisme de les empreses del sector i els seus interessos. A Europa, els proveïdors de serveis són representats per dues organitzacions principals. L'Organització Europea per a la Seguretat agrupa firmes proveïdores d'equips i serveis basats en la tecnologia. La COESS representa, sobretot, els proveïdors de serveis de vigilància i operadors de sistemes de seguretat. La COESS es va fundar el 1989 i agrupa 27 associacions nacionals d'ocupadors de seguretat privada. Aquestes associacions procedeixen de 25 països, 18 dels quals són membres de la UE. L'organització agrupa 60.000 empreses de seguretat privades, que ocupen 2,2 milions de persones, amb una facturació anual aproximada de 34,2 mil milions d'euros. La CoEES té el reconeixement de la Comissió Europea (Direcció General d'Ocupació, Afers Socials i Inclusió) com a interlocutor sectorial. L'Associació Europea de Seguretat Corporativa representa els usuaris corporatius dels serveis de seguretat.

La COESS és favorable a un marc regulador europeu sòlid que inclogui un sistema transparent de llicències i la persecució de la competència deslleial. També és partidària d'augmentar la cooperació amb la policia. La posició de l'organització es resumeix en aquestes frases:

“L'harmonització europea en el sector de serveis de seguretat privada s'ha de planificar com un desenvolupament ascendent. Alguns països europeus ja han elaborat legislació de gran qualitat i molt detallada. Aquestes classes de legislacions i normatives són les que han de servir de base per a qualsevol harmonització europea futura amb vista a millorar el nivell de la nostra indústria [...]”. (Confederation of European Security Services, 2004, pàg. 3).

El model espanyol és ben vist per la COESS. En les institucions europees predomina una visió més aviat liberal. Malgrat això, és un fet que el *lobby* del sector en l'àmbit europeu és poderós i ha aconseguit paralitzar algunes iniciatives europees.

El 2004 la Comissió Europea va publicar un esborrany de directiva amb l'objectiu de crear un ampli mercat europeu de serveis. Aquesta directiva volia incorporar els serveis de seguretat privada. La directiva va tenir l'oposició de la COESS i UNI Europa, les principals confederacions d'associacions empresarials i sindicals, respectivament, de la seguretat a Europa (COESS, 2004). L'oposició es basava en el fet que la directiva volia deixar intactes els sistemes de llicència que hi havia a escala nacional i permetre que qualsevol companyia que operés legalment en un país de la UE ho pogués fer en qualsevol altre. Finalment, després d'una intensa activitat de lobbisme (*lobbying*) d'aquestes associacions, la directiva va ser esmenada el febrer del 2006, deixant-ne fora el sector de la seguretat privada, però es va fixar per al 2010 l'objectiu d'arribar a una harmonització de les legislacions que permetés que hi hagués un model europeu de seguretat privada. Una altra iniciativa europea és que el Comitè Europeu d'Estandardització va començar un projecte per a elaborar uns estàndards per a la seguretat privada. La COESS també s'hi va oposar perquè aquests estàndards no recollien les especificitats dels diferents subsectors i es queixaven d'una falta de consulta.

L'associacionisme empresarial de la seguretat privada a Espanya està bastant fragmentat. Les línies de tall són, principalment, el subsector i el volum de les companyies. A més, hi ha associacions de caràcter sectorial i territorial. Aquesta fragmentació és un reflex dels interessos diferents segons el subsector i el volum de les empreses, i també de la competència que hi ha en el mercat. L'organització patronal amb més influència és Aproser, que aglutina les empreses més grans del país. Hi ha un bon nombre d'associacions que agrupen els directors de seguretat, els detectius, els porters. Les associacions tenen un paper destacat tant en l'actualització dels directius com en la promoció de reformes legislatives. Les empreses més petites (fins a deu treballadors) valoren de les associacions sobretot l'assessoria legal i l'organització de conferències i seminaris. Les empreses mitjanes en valoren el paper en la promoció de refor-

mes legislatives i l'assessorament legal. Finalment, les empreses grans (més de dos mil treballadors) valoren, a més, els estudis de mercat i l'organització de conferències i seminaris (Torrente, 2006).

Les reivindicacions majoritàries del sector es concentren en uns quants eixos. Un estudi del 2003 (Torrente i altres, 2005) mostra que, en aquell moment, preocupaven les qüestions relacionades amb el personal (alta rotació, formació) entre els subsectors de serveis de base humana (vigilància uniformada i no uniformada, formació i centrals d'alarma). La competència deslleial és el segon problema pel que fa a importància. Malgrat això, els sectors més afectats són diferents. En aquest cas es tracta dels serveis amb un component tècnic (empreses de seguretat electrònica, mecànica o de comunicacions), a més de la consultoria i la investigació privada. En el primer cas, la competència és dels productes no homologats, o de firmes i professionals no habilitats que són vistos com a intrusos. El tercer problema a què es refereix l'estudi és la indefinició dels camps de la investigació, prevenció i seguretat, o dels estàndards, per exemple, sobre la manera d'avaluar la qualitat dels serveis. Aquesta qüestió preocupa sobretot els subsectors que consideren que la seva activitat no està ben recollida en les grans lleis marc del sector. En concret, es tracta del transport de substàncies perilloses, la seguretat viària, la informàtica i la protecció civil. Segons l'autor, aquesta fragmentació d'interessos també explica la de les seves estructures associatives.

Aquest mateix estudi mostra que hi ha visions diferents sobre les solucions als problemes del sector. Els sectors amb una base humana reclamen canvis en la legislació que flexibilitzin la contractació de personal extracomunitari. Davant l'intrusisme, els sectors de sistemes antiincendi, seguretat electrònica i mecànica reivindiquen, sobretot, un canvi en la mentalitat de la societat. Malgrat això, les consultories i les empreses de comunicacions veuen que fan falta canvis en la regulació. Els canvis en els criteris d'aplicació de la regulació són importants per al subsector del transport de seguretat. En general, les empreses més grans són les més interessades en reformes legislatives. En canvi, els canvis socials i en la manera en què s'apliquen les lleis estan més dispersos. La necessitat de fer canvis en les estratègies de les associacions empresarials s'aprecia en les firmes mitjanes i petites, però no en les més grans, que sembla que estan satisfetes pel que fa a aquesta qüestió.

1.3. Professionals

En un sector que opera en un entorn canviant, tecnològic i que creix a un ritme ràpid, és important la capacitat d'oferir serveis nous. L'oferta de serveis, però, no solament depèn de les empreses, sinó també d'una sèrie de professionals que els creen, desenvolupen, organitzen, gestionen i avaluen. Sempre es diu que el principal actiu d'una empresa són les persones que la componen.

Una professió és un grup de persones que té un alt grau de control de l'exercici d'una determinada àrea de treball.

En la majoria de casos, l'acompliment d'aquesta tasca comporta una especialització alta, l'aplicació de coneixements complexos, una ideologia de compromís i ètica professional, i cert prestigi social. Malgrat això, la sociologia de les professions diu que el tret fonamental que distingeix una "gran professió" d'una professió menor, o una ocupació, és el grau d'autonomia i control en l'exercici d'aquesta professió. Això implica també un control sobre el sistema de credencials (títols), sobre els estàndards de treball i sobre l'entrada en la professió. Els col·legis professionals compleixen aquesta funció, però hi ha col·legis amb més o menys poder. Els metges són un exemple de col·lectiu amb un gran poder professional en tots aquests àmbits. Els sociòlegs, per exemple, apliquen coneixements molt complexos o tenen una ideologia professional marcada, però no tenen un gran poder professional: no controlen de manera excel·lent el seu camp de treball, ni els espais en què es pot exercir, ni les condicions laborals, ni l'entrada de nous membres. Tots aquests aspectes s'han de tenir en compte a l'hora d'analitzar una professió. Determinades professions estan en més bones condicions que d'altres de controlar les organitzacions i, fins i tot, el sector en què treballen.

En el món de la seguretat hi ha moltes professions. La majoria són noves, però n'hi ha que tenen un llarg passat. Gairebé totes sorgeixen arran d'unes necessitats socials, i la legislació és la que els configura les competències, el funcionament i el nivell de poder. La policia és el referent del sector públic de la seguretat, i el vigilant ho és del sector privat. Malgrat això, en sentit ampli, policies portuaris, bombers, tècnics de protecció civil, de riscos laborals, serenos, agents de convivència i d'altres també són professionals de la seguretat. Un tret que tenen en comú és que, en general, són professions amb un nivell de poder feble, tal com definim aquí aquest poder. La Llei de seguretat privada de 1992 va establir un catàleg de professions del sector que gairebé no s'ha modificat amb l'actual Llei. Un detall molt important és que aquesta Llei atorga un protagonisme central com a actors de la seguretat al personal, i no tant a les empreses de seguretat, com a tals, que són simplement entitats econòmiques que aglutinen el personal de seguretat. Per al legislador, en darrera instància, l'element estratègic és el professional.

El poder és la capacitat que té una persona o un grup d'influir en les decisions d'altres persones o grups. El poder d'una professió es manifesta tant per vies formals com informals. Entre les formals, cal prestar atenció als poders que atorga a cada actor la legislació.

Per exemple, els poders dels vigilants de seguretat són els de qualsevol ciutadà, però a més poden identificar, registrar i retenir persones per posar-les immediatament a disposició policial.

Tots aquests poders estan limitats a l'àmbit del lloc de treball. Quan actuen al costat de la policia tenen la consideració d'agents de l'autoritat. L'ús d'armes de foc exigeix una llicència individual i està limitat a determinats serveis. En el cas dels detectius, estan limitats a investigar conductes privades i delictes perseguibles a instància de part. En les empreses de seguretat hi ha d'haver per força caps de seguretat, i en totes aquelles de fora del sector en què hi hagi un departament de seguretat, o bé en aquelles en què es requereixi habitualment un nombre determinats de vigilants, hi ha d'haver directors (25 en el Reglament de 1994).

L'adquisició i control de credencials és un altre aspecte important que cal analitzar en una professió. Abans de ser habilitats, el personal de seguretat ha de seguir una formació obligatòria en centres homologats pel Ministeri de l'Interior. A part d'això, les empreses més grans mantenen cursos de formació i actualització propis. Un nombre de centres que va passar de 604 el 2009 a 826 el 2012 (va créixer un 150%). Aquesta formació és regulada per l'Ordre INT/318/2011, que actualitza el que preveu la Llei de seguretat privada 23/1992 i el seu reglament (RD 2364/1994).

El nombre d'hores de formació per als vigilants de seguretat és de 180. Les especialitzacions de vigilants d'explosius n'hi afegeixen 30 més, i la d'escorta, 60. Els guardes de camp han de fer un curs de 70 hores, els de caça un de 60 i els de pesca un de 30. A més, els vigilants han de participar en cursos d'actualització o especialització cada any, i les empreses de seguretat ho han de garantir així. Aquests cursos tenen una durada de 20 hores com a mínim, la meitat de les quals s'han de fer com a formació presencial. Els detectius privats reben una formació universitària de quatre anys equivalent a 1.800 hores; els directors de seguretat en reben una de 400 hores, i la dels caps de seguretat no s'especifica. Els directors de seguretat es formen en cursos específics, i també en centres universitaris públics o privats, reconeguts oficialment també pel Ministeri de l'Interior.

Les empreses, en general, veuen la necessitat de millorar la qualificació del seu personal en tots els àmbits i cada vegada inverteixen més en formació. El 2001, el sector va dedicar un 0,3% de la facturació (6,57 milions d'euros) a cursos de formació. Malgrat això, hi ha dificultats. La gran rotació de personal de vigilància desincentiva un augment de la despesa en formació. Una altra dificultat és trobar professionals amb el nivell de qualificació adequat. En certs moments, les empreses tenen dificultats per trobar un bon tècnic en seguretat informàtica o en caixes fortes. Com que el sector és relativament jove i les seves necessitats no tenen gaire ressò en les estructures universitàries o de formació professional superior, hi ha un dèficit de personal molt qualificat que sàpiga posar els seus coneixements al servei de nous conceptes o plantejaments en seguretat. La manca tradicional d'ensenyaments superiors especialitzats fa que

molts directius de seguretat confeccionin els seus propis menús de formació en una gran diversitat de programes. Una estratègia del sector sempre ha estat aconseguir un arrelament i reconeixement més gran dels estudis de seguretat en el sistema educatiu general que permeti cobrir les seves necessitats de qualificació i, alhora, aconseguir un prestigi social més gran per a la seguretat. La Llei de seguretat privada del 2014 representa un avenç en aquest sentit.

La percepció social que té el sector de si mateix és agredolça (Torrente i altres, 2005). Els directius perceben que les seves activitats tenen un prestigi social baix, encara que és una percepció que varia segons la branca d'activitat. Tenen la idea que la imatge que s'ha fet d'ells la població no es correspon amb la importància social que tenen les seves activitats d'investigació, prevenció o seguretat. Tots reconeixen que la imatge ha millorat molt entre els col·lectius professionals pròxims, com jutges o policies, però falta més reconeixement del conjunt de la població. Aquest fet es veu com un problema seriós per al sector. Els directius perceben que, en part, aquest prestigi social baix fa que la professió de vigilant no sigui gaire atractiva i que aquest vigilant no tingui una gran legitimitat social en determinades intervencions.

A Espanya, en els darrers anys ha crescut de manera notable el nombre de professionals de la seguretat. La **taula 6** dona compte del gran augment que hi ha hagut en el nombre d'habilitacions:

Taula 6. Evolució de les habilitacions de professionals de la seguretat privada a Espanya (2000-2012)

Professions de seguretat:	2000	2006	2008	2010	2012	Personal en actiu el 2010	Ràtio actius/habilitats el 2010
Vigilants de seguretat	82.505	130.438	153.883	188.018	214.049	89.750	0,48
Guardes	---	---	---	9.152	10.959	---	---
Escortes privats	6.779	20.062	24.431	30.961	35.570	4.500	0,15
Vigilants d'explosius	3.060	11.156	14.128	18.311	21.837	1.200	0,07
Caps de seguretat	1.036	2.042	2.498	2.863	3.274	400	0,14
Directors de seguretat	1.416	4.332	5.686	7.282	9.744	---	---
Detectius privats	1.489	2.089	2.280	2.451	2.749	---	---
Total	96.285	170.119	202.906	259.038	298.182	95.850	0,39

Fonts: Ministeri de l'Interior. Anuaris estadístics de diversos anys. Fundació Empresa, Seguridad y Sociedad (2012). *Seguridad privada en España. Estado de la cuestión* (112 pàg.).

Per a tenir un referent s'ofereixen les dades del 2000, en què hi havia 96.000 professionals titulats. Aquesta xifra es multiplica per més de tres en una dotzena d'anys. Gairebé s'arriba a 300.000 titulats. La crisi econòmica fa que hi hagi un increment en el ritme d'habilitacions. El que crida més l'atenció és

que aquesta oferta de professionals titulats és molt superior a l'ocupació efectiva que tenen en el sector. De mitjana, solament un 40% dels habilitats està ocupat el 2010. La raó no és clara, però potser caldria cercar-la en les altes taxes de rotació del personal. En proporció, l'augment més gran es produeix entre els directors de seguretat i vigilants d'explosius, que augmenten set vegades el nombre, i els escortes privats, que es multipliquen per més de cinc. Malgrat això, el nombre de serveis d'escorta registrats pel Ministeri de l'Interior va caure de 2.042 el 2007 a 1.547 el 2012. Curiosament, aquests subsectors estan per sota de la vigilància en les seves ràtios d'ocupació.

La **taula 7** mostra, de manera comparada, alguns indicadors estructurals sobre la professió de vigilant.

Taula 7. Indicadors sobre els vigilants de seguretat privada segons el país (2010)

Indicadors:	Espanya	Portugal	Itàlia	Alemanya	França	Suècia	Finlàndia	Regne Unit	Polònia	Hongria
Ràtios globals										
Vigilants actius / població	1/513	1/275	1/1.260	1/484	1/437	1/467	1/899	1/170	1/190	1/125
Polícies/població	1/213	1/228	1/565	1/326	1/271	1/522	1/701	1/382	1/388	1/380
Vigilants de seguretat										
Nombre de vigilants actius ¹	89.750	21.188	47.858	168.000	131.542	20.000	7.000-7.500	225.000	58.000	80.000
Mitjana d'edat (en anys)	40	40	42	45	38	30	---	---	38	---
Ràtio de dones (en percentatge)	15	20	9	20	16	30	25	---	5	15
Percentatge de vigilants armats ²	20,0	---	100,0	9,0	(5)	1,5	---	0,0	54,0	---
Condicions laborals										
Salari bàsic net de vigilant (en euros) ³	1.045	480	1.250	1.000-1.600	1.200 ⁶	1.382	1.600 ⁽⁶⁾	1.739	232	250

Font: Confederation of European Security Services (2011). *Private Security Services in Europe: Facts and Figures* (150 pàg.)

Notes:

¹ Els vigilants actius són els que estan ocupats. En alguns països, el nombre de vigilants habilitats excedeix de llarg els actius.

² Els vigilants que estan autoritzats a portar una arma. En alguns països, això depèn del servei que presten.

³ El salari bàsic d'un guarda acreditat, sense experiència, sense hores extres ni altres plusos, és net.

⁴ La taxa de rotació és el percentatge mitjà anual de vigilants que deixen l'empresa en relació amb el total que hi continua.

⁵ A França només es permet l'ús d'armes en el transport de fons.

⁶ La dada facilitada és el salari brut.

⁷ A Portugal, les hores de formació depenen de la funció. Com a mínim s'han de fer 58 hores, que es poden convertir en 100 per a certs serveis.

⁸ A Itàlia hi ha una formació obligatòria. El nombre d'hores està en procés de decisió.

Indicadors:	Espanya	Portugal	Itàlia	Alemanya	França	Suècia	Finlàndia	Regne Unit	Polònia	Hongria
Contractes indefinits (en percentatge)	82	---	95	60	54	95	---	2	55	---
Taxa de rotació de personal (en percentatge) ⁴	24	35	20	30	43	7	25-30	24	93	30
Formació bàsica obligatòria										
Formació exigida al vigilant (en hores)	180	58 ⁷	--- ⁸	40	32-70	288	60	20,5	250	320

Font: Confederation of European Security Services (2011). *Private Security Services in Europe: Facts and Figures* (150 pàg.)

Notes:

¹ Els vigilants actius són els que estan ocupats. En alguns països, el nombre de vigilants habilitats excedeix de llarg els actius.

² Els vigilants que estan autoritzats a portar una arma. En alguns països, això depèn del servei que presten.

³ El salari bàsic d'un guarda acreditat, sense experiència, sense hores extres ni altres plusos, és net.

⁴ La taxa de rotació és el percentatge mitjà anual de vigilants que deixen l'empresa en relació amb el total que hi continua.

⁵ A França només es permet l'ús d'armes en el transport de fons.

⁶ La dada facilitada és el salari brut.

⁷ A Portugal, les hores de formació depenen de la funció. Com a mínim s'han de fer 58 hores, que es poden convertir en 100 per a certs serveis.

⁸ A Itàlia hi ha una formació obligatòria. El nombre d'hores està en procés de decisió.

El primer que cal destacar és la gran diversitat quant a la presència de la professió segons el país. Anglaterra té una alta densitat de vigilants per habitant, solament comparable a la dels països de l'Est, com Polònia o Hongria, o Portugal. A l'altre extrem hi ha Itàlia i, encara que no tant, Finlàndia. Espanya està en una situació intermèdia, si bé lleugerament per sota de les ràtios d'Alemanya, França o Suècia. Malgrat això, Espanya, juntament amb Portugal, manté unes ràtios de policies per habitant clarament superiors a la mitjana europea. Aquestes ràtios superen les d'Alemanya, el Regne Unit o els països de l'Est. L'Europa menys policial és la nòrdica, a la qual cal afegir el cas d'Itàlia. En cap cas no s'ha de sostenir que la seguretat privada compensa la falta de personal de la pública. Més aviat s'ha de parlar que hi ha determinats països que tendeixen a tenir una baixa presència policial i també de vigilants (Itàlia, Finlàndia), i que n'hi ha d'altres en què s'esdevé tot el contrari (Portugal i els països de l'Est, fins a cert punt).

Quant a les característiques dels vigilants, les diferències de mitjana d'edat no són gaire marcades. La major part tenen de trenta a quaranta anys. Hi ha diferències significatives quant a la feminització de la professió de la vigilància. Als països nòrdics la presència de la dona és alta, mentre que als de l'Est i als mediterranis és baixa. El cas d'Itàlia és cridaner, ja que està per sota de la mitjana d'aquest grup de nacions.

Les diferències quant a l'autorització per a portar armes encara són més marcades. A Itàlia no hi ha gaires vigilants, però tots tenen accés a una arma. Als països de l'Est també hi ha una gran permissivitat. Suècia és a l'altre extrem.

En aquest país, únicament tenen llicència d'armes l'1,5% dels vigilants. Alemanya també és molt restrictiva. Espanya està en una situació mitjana, amb una presència estimada d'armament en el 20% dels vigilants.

Les condicions de treball dels vigilants varien molt segons el país. Els salaris són molt baixos a l'Europa de l'Est, però també a Portugal. Els vigilants més ben pagats són els del Regne Unit i els nòrdics. Espanya està en la línia de salaris dels països de l'Europa continental, encara que cobren una mica menys. En general, la vigilància es fa en condicions d'estabilitat laboral, excepte en els casos dels països de l'Est i, curiosament, Alemanya i França, on els contractes indefinits representen solament la meitat dels signats.

Un aspecte que crida l'atenció és que tots els països mantenen taxes importants de rotació laboral. És a dir que un percentatge significatiu de vigilants deixa l'empresa cada any pel motiu que sigui. A Polònia la xifra supera el 93%. Únicament les empreses sueques sembla que tenen estabilitzades les plantilles. A Espanya, malgrat que ha baixat les seves taxes històriques, hi ha una quarta part de les plantilles que deixa l'empresa. Finalment, també hi ha grans diferències respecte a l'exigència de formació prèvia necessària per a habilitar-se com a vigilant. Espanya és entre els països que exigeixen més hores de formació. Només la superen els països de l'Est i Suècia. Al Regne Unit, malgrat el gran pes que té la vigilància privada, solament exigeixen 20 hores de formació.

En resum, el model europeu de vigilant dibuixa un professional molt diferenciat segons el país. Malgrat això, predomina l'ocupació masculina sobre la femenina, porten poques armes, tenen un contracte més aviat indefinit i un salari modest, i hi ha una alta rotació en el lloc de treball. Aquestes dades sembla que indiquen la dificultat de generar una professió atractiva capaç de retenir-hi els membres i proporcionar-los una carrera professional. Tot això es produeix malgrat que hi ha una reserva de vigilants acreditats que duplica el nombre d'ocupats. En moments de gran demanda, es dona la paradoxa que hi ha dèficit de personal. Així, Aproser va estimar que el 2004 faltaven 17.000 vigilants per a cobrir les necessitats de les empreses en aquell moment. Les dures condicions de treball, els salaris discrets i el poc prestigi social de la professió ho podrien explicar.

Com hem vist, actualment Espanya està en la mitjana europea de vigilants per habitant. No obstant això, hi està per sobre en el cas del nombre de policies. La **taula 8** recull el nombre i la distribució per cossos dels policies a Espanya.

Taula 8. Efectius dels cossos policials espanyols (2010)

Cos:	Nombre d'agents	Percentatge sobre el total
Guàrdia Civil	79.401	31,3
Policia Nacional	64.045	25,3
Policia Local	85.500	33,7

Cos:	Nombre d'agents	Percentatge sobre el total
Mossos d'Esquadra	15.882	6,3
Ertzaintza	7.650	3,0
Policia Foral de Navarra	999	0,4
Total	253.477	100

Font: Fundación Empresa, Seguridad y Sociedad (2012). *Informe anual de la seguridad en España 2012*.

En total hi ha 253.477 agents. Això representa 5,5 policies per cada 1.000 habitants. Si no es comptabilitzen les policies locals, la ràtio és de 4,7. La Guàrdia Civil és el cos més nombrós, amb un 31% de tots els efectius, encara que les diverses policies locals donen una xifra una mica superior. La Policia Nacional té 15.000 membres menys que la Guàrdia Civil, però és la segona força pel que fa a volum. Els Mossos d'Esquadra tenen una plantilla que és una quarta part del Cos Nacional de Policia, i s'acosten a 16.000 efectius. L'Ertzaintza té a les seves files 7.650 agents, i la Policia Foral de Navarra, un miler. Els 90.000 vigilants que estan en actiu en el sector encara són lluny dels 250.000 policies que hi ha a Espanya. Malgrat això, la tendència a diversos països europeus és a acostar el nombre de vigilants al de policies. Això confirmaria la tesi de la dualització del sistema de seguretat europeu. Tanmateix, i per raons diferents, el Regne Unit, Polònia i Hongria fa temps que han superat la paritat en favor de la seguretat privada. En aquests països ja es pot parlar pròpiament d'una privatització del sistema de seguretat (Forst i Manning, 1999).

1.4. Clients

La seguretat privada és una activitat amb un **gran nombre de clients**. Segons el Ministeri de l'Interior, malgrat la crisi econòmica, el nombre de contractes que formalitza el sector va passar de 332.527 el 2007 a 379.950 el 2012 (un augment del 14% en cinc anys). De la mateixa manera, el nombre de serveis va passar de 621.868 a 1.061.957 (+70%) (Ministeri de l'Interior, 2012). Les proporcions indiquen que cada vegada hi ha més contractes, i més complexos. Qui són, però, els clients del sector? La **taula 9** mostra el volum de facturació segons el sector econòmic a què pertany el client.

Taula 9. Percentatge de facturació de les empreses de seguretat segons el sector del client (2010)

Facturació per segment de demanda	2010
Comerç	15,7%
Entitats financeres	15,1%
Administracions públiques	14,6%
• Administració estatal	5,5%
• Administració autonòmica	7,5%

Font: Aproser (2011). *Cifras y datos del sector de la seguridad privada en España* (6 pàg.)
Nota: els percentatges s'arrodoneixen, i per això la suma no és del 100% exactament.

Facturació per segment de demanda	2010
• Administració local	1,6%
Infraestructures de transport	14,3%
• Infraestructures aeroportuàries	7,9%
• Infraestructures marítimes	0,5%
• Infraestructures ferroviàries	5,2%
• Transports urbans	0,8%
Indústria i energia	13,6%
• Instal·lacions energètiques	6,1%
• Resta de la indústria	7,6%
Serveis	10,3%
Altres	6,2%
Residencial	3,4%
Salut	2,1%
Educació	1,8%
Total	100%
Facturació total sector (en milions d'euros)	(3.386)

Font: Aproser (2011). *Cifras y datos del sector de la seguridad privada en España* (6 pàg.)
 Nota: els percentatges s'arrodoneixen, i per això la suma no és del 100% exactament.

El comerç i, sobretot, les grans superfícies comercials, les entitats financeres i les infraestructures del transport són, gairebé a parts iguals, els grans clients del sector. Els segueixen els serveis privats, la indústria, el sector energètic i un grup variat d'activitats empresarials. El sector residencial o, si voleu, els particulars ocupen un lloc marginal en les vendes, amb un 3,4%. El sector sanitari i l'educatiu, que en general són públics, són sectors petits però significatius.

Aquestes dades confirmen la idea que a Espanya la seguretat privada va de dret a la seguretat corporativa, dins la qual hi ha àmbits pels quals sembla que s'expandeix més bé. Són els dits *espais privats d'ús massiu* (hipermercats, complexos comercials, aparcaments, transports col·lectius, hospitals), les entitats financeres i les anomenades *infraestructures crítiques* (centrals nuclears, plantes elèctriques, instal·lacions de comunicacions, etc.). La taula no distingeix entre activitats privades i públiques, però segons les dades d'Aproser per al 2010, la facturació procedent del sector públic representa un 24% del negoci (Aproser, 2011). Aquesta dada és rellevant, ja que l'Estat es converteix en un client clau, i això tindrà diverses conseqüències (Torrente, 2006).

El perfil dels clients ha variat una mica amb el temps. Un estudi més antic de Torrente (2003) basat en enquestes a les empreses analitza la despesa mitjana i total que tenen els dos principals clients segons la seva activitat econòmica.

D'acord amb les seves dades, les compres d'aquests dos clients representen un 19% (587 milions d'euros) de les vendes. El **principal client** és el **sector serveis** (un 40%, aproximadament). El segueix de prop l'**Administració pública** (33%). El tercer comprador és la **construcció** (19%). Malgrat això, curiosament, la indústria no genera una gran demanda (3%). La facturació a persones particulars representa encara no un 0,5%.

Per a l'autor, cal concebre la seguretat privada espanyola com una activitat de serveis adreçada als serveis privats i públics. Entre els primers, el sector assegurador i financer és el que més es protegeix privatament. Entre els segons, hi ha cinc serveis públics que concentren la demanda de seguretat: sanitat, transports, justícia, defensa i, a més distància, seguretat. El client més atractiu per al sector és el que genera volum, regularitat i continuïtat en la demanda i no presenta riscos especials. Per la facturació que tenen, les empreses mitjanes, les grans i les multinacionals constitueixen una clientela atractiva. Els sectors obligats a mantenir mesures de seguretat (bancs, joieries, benzineres, administracions de loteria, etc.) també són mercats estables i segurs. L'Administració pública és un client interessant perquè és un gran demandant de serveis que és probable que s'aniran mantenint.

Per tant, el sector privat espanyol està orientat a la seguretat corporativa de les empreses i de l'Administració de l'Estat (Aproser, 2011; Torrente, 2006). L'evolució sembla que ha anat en la direcció de diversificar els clients del sector. Es passa d'un model més focalitzat en els serveis privats i públics a un en què la protecció d'infraestructures crítiques i de transport guanya pes. Es pot dir que la seguretat privada espanyola està reforçant les estructures de seguretat (justícia, defensa i interior) de l'Estat, les infraestructures crítiques, el sector financer i una varietat d'espais d'ús massiu (transports, grans superfícies comercials). En aquest sentit, una bona part dels serveis de seguretat privada es fan en contacte amb el públic. Aquest detall és important. Implica que la seguretat privada no es pot concebre solament com un servei als seus clients, sinó que té una incidència en les activitats quotidianes d'un gran nombre de ciutadans.

La mida del client pesa tant en el volum de facturació com en els serveis que compra (Torrente, 2006). Les empreses més grans tendeixen a comprar més serveis, i més diversos. Es pot dir que, en general, les empreses adquireixen evitació de danys i pèrdues, i també contenció de costos. De manera més concreta, però, clients diferents compren tipus diferents de serveis. Els serveis de vigilància interessen clients amb més capacitat de compra i amb necessitats més complexes. Són el sector financer, l'Administració pública, els grans serveis, els transports i la indústria. Crida l'atenció que el consumidor més gran de serveis d'enginyeria i consultoria, i també de formació, sigui l'Administració pública, seguida dels serveis privats. Els transports de seguretat són clarament serveis a les empreses. El segment de seguretat electrònica també, encara que la presència del consumidor individual és molt més gran. El petit comerç i

indústria opten d'una manera clara per una seguretat basada en sistemes tecnològics. Alguns serveis d'investigació privats estan orientats a les empreses, i d'altres, al particular i a les associacions.

La mida del client no solament determina el volum de negoci i el que compra, sinó també el poder de negociació i la capacitat que té per a definir les seves pròpies necessitats de seguretat. El client important sol tenir un departament de seguretat, amb un director de seguretat al capdavant, que decideix els plans, equips i proveïdors que cal emprar. Les empreses petites i mitjanes, que són la majoria, són les que tenen menys coneixements de seguretat i les que es deixen aconsellar més. També són les que tenen menys recursos i és on, potencialment, es poden produir abusos de confiança.

En conclusió, l'estructura de les empreses i els clients –és a dir, de venedors i compradors– ofereix una aproximació al mercat de la seguretat a Espanya. El concepte de *mercat* es refereix a la concurrència de compradors i venedors de productes o serveis. L'anàlisi del mercat consisteix bàsicament a veure qui ven què, com, quan i a qui. Cada client, en funció de l'activitat que faci i les necessitats que tingui, formula unes demandes o altres, i avalua els serveis rebuts de manera diferent. Per exemple, els problemes i les demandes no són els mateixos en una discoteca, un museu, un supermercat, una delegació d'Hisenda o un hospital. Això vol dir que els tipus de demanda també influeixen en els productes i serveis de seguretat que s'ofereixen, encara que no és l'únic factor. Si es pensa que el sector privat de la seguretat es deu als seus clients, s'entén que la importància de la demanda és la definició de serveis. Desenvoluparem aquests aspectes en la unitat "Disseny dels serveis" del mòdul "Els serveis de seguretat".

2. Relació entre seguretat privada i pública

La seguretat col·lectiva depèn d'una gran varietat d'institucions, organitzacions i professions que treballen en diferents àmbits. Aquestes instàncies poden treballar de manera més o menys coordinada i, en funció d'això, tenir més o menys possibilitats d'èxit per a garantir la seguretat de la població davant de diferents situacions i amenaces que l'afecten (Marx, 1987). Aquesta unitat aborda aquesta qüestió. Primer analitzarem els diferents tipus de vincles (operatius, institucionals, informals) que es donen entre la seguretat privada i la pública a Espanya. Després presentarem els punts en què hi ha relacions de cooperació o de conflicte entre l'una i l'altra. En vista d'aquestes dades i d'un model d'anàlisi, en el punt final reflexionarem sobre les dificultats de tenir un sistema nacional de seguretat coordinat.

2.1. Vincles entre els sectors

A Espanya, la seguretat privada i la policia entren en contacte de maneres diferents. Així, hi ha **vincles formals i informals**. Dels formals en formen part els controls administratius a què el Ministeri de l'Interior sotmet aquesta seguretat. En un àmbit més polític hi ha la Comissió Mixta de Seguretat Privada, que és un òrgan de coordinació que preveu la llei. D'altra banda, en relació amb els informals, hi ha fluxos de personal entre tots dos sectors. Una part significativa de la gent que actualment té responsabilitats en les empreses de seguretat o dels directors de seguretat tenen un passat vinculat als cossos i forces de seguretat de l'Estat. A un nivell inferior, hi ha molts vigilants que es presenten a oposicions a policia en els cossos. A més, aquests dos sectors entren en contacte en la feina diària per diferents temes, en diferents àmbits i de manera més formal o informal. És important analitzar aquests vincles i connexions perquè ajuden a entendre fins a quin punt hi ha una relació de confiança i col·laboració entre uns i altres.

El Ministeri de l'Interior, per mitjà de la Unitat Central de Seguretat Privada, i també els òrgans paral·lels de les policies autonòmiques tenen la missió de controlar la seguretat privada. En el primer cas, el 2012 aquesta tasca va ocupar gairebé 500 persones entre la Unitat Central i les territorials (Ministeri de l'Interior, 2013). L'Estat va ingressar aquell any gairebé 5,5 milions d'euros pel que fa a expedients sancionadors oberts. En general, la tendència de les infraccions registrades va a la baixa. Les infraccions molt greus (401) del 2012 van caure fins a menys de la meitat de les registrades el 2007. Les greus i les lleus (520 i 393, respectivament) es van reduir a una quarta part. Quan s'analitzen les dades sobre intrusisme, resulta que els casos de personal no habilitat que exerceix les funcions de vigilància sembla que han augmentat amb la crisi.

Malgrat això, els casos d'empreses no autoritzades que fan activitats de seguretat, encara que registren xifres fluctuants, no sembla que hagin augmentat significativament.

Gairebé no hi ha estudis que expliquin els factors que fan que es transgredeixi la Llei de seguretat privada. En els anys de gran expansió del sector, fins al 2008, un dels factors eren les oportunitats de negoci que genera una demanda que, de vegades, desborda la capacitat de les empreses que proveeixen de serveis humans (en particular, vigilants i detectius privats). En aquells anys, hi havia companyies que, davant la impossibilitat d'atendre tota la demanda, triaven els millors clients en funció de la rendibilitat, els compromisos adquirits o el nivell de risc. La demanda no atesa genera oportunitats de negoci per a les empreses petites, alguna de les quals no està acreditada o té personal no titulat.

En moments de contracció de la demanda per la crisi econòmica, la dinàmica canvia. Ara es tracta d'abaixar tarifes, cosa que podria explicar les xifres de personal no habilitat. En aquest context, les empreses reconegudes podrien representar una competència forta per a les companyies no acreditades, la situació de les quals és precària i inestable. Aquestes dinàmiques no es poden estendre a tots els subsectors. En el cas dels serveis humans, i encara més en èpoques d'alta desocupació, hi ha cert marge per a reduir el cost pressionant els salaris. Malgrat això, la possibilitat de fer-ho en sectors tecnològics és més limitada. D'altra banda, els incompliments de la normativa en els equips és més difícil, ja que aquests equips solen estar subjectes a processos de certificació i homologació.

Amb referència a les relacions quotidianes, el Ministeri de l'Interior recull dades sobre el volum de col·laboracions i cessions d'informació de la seguretat privada amb la pública (Ministeri de l'Interior, 2013). Les estadístiques distingeixen entre les comunicacions a la Sala de Coordinació de la Seguretat Privada, el lliurament de detinguts, els auxilis i col·laboracions, i el nombre de comunicacions d'informació. Sumant tots aquests conceptes, el 2012, a Espanya, es van registrar 63.282 actes. La xifra no és alta si es considera que no arriba a un acte per vigilant en actiu. La xifra és un 40% més alta que la registrada el 2009. Malgrat això, l'augment es deu, sobretot, al fet que la cessió d'informació augmenta un 85%. Aquest concepte és el que pesa més en el còmput global. El 2012 representa el 61% d'aquest còmput. Els auxilis i col·laboracions representen el 20%. La tendència que han tingut ha estat també a augmentar, encara que en no tanta proporció com la cessió d'informació. El lliurament de detinguts es manté a l'entorn de 8.000 casos. Les comunicacions a la Sala de Coordinació de la Seguretat Privada del Ministeri, que es va inaugurar el 2010, registren un descens pronunciat. Cauen al 45% del nivell que tenien el 2009. Aquestes dades posen de manifest que el pilar de la col·laboració del sector privat amb el públic és la cessió d'informació.

La **taula 10** detalla el tipus de col·laboracions que es donen entre el sector i el Cos Nacional de Policia en el període 2009-2012. El primer que crida l'atenció és que en aquest període el nombre de col·laboracions tendeix a disminuir. La seguretat privada col·labora amb la pública sobretot en delictes contra la propietat, principalment els furt. També col·laboren, encara que molt menys, en les situacions de violència. Sens dubte, però, la policia té en la seguretat privada una font d'informació molt important. En particular, la seguretat privada exerceix un rol significatiu en la identificació de persones. Crida l'atenció que la col·laboració en àrees pròximes a l'activitat empresarial, com és ara el cas de la delinqüència econòmica, sigui tan baixa. La col·laboració en el tràfic de drogues és residual. Aquestes dades mostren una gran distància entre els nivells de col·laboració que es produeixen i els potencials que hi podria haver. Malgrat això, la seguretat pública troba en la privada un suport remarcable.

Taula 10. Col·laboració de la seguretat privada amb el Cos Nacional de Policia (2009-2012)

Auxilis, col·laboracions i informacions	2009	2010	2011	2012
Delinqüència econòmica	2,8	1,9	1,7	1,2
• Propietat intel·lectual i industrial	1,6	0,7	1,0	0,7
• Falsificació de moneda	1,0	0,9	0,6	0,5
• Falsificació de documents	0,1	0,1	0,1	0,0
• Fraus a Hisenda i a la Seguretat Social	0,1	0,0	0,0	0,0
• Blanqueig de diner	0,0	0,2	0,0	0,0
• Simulació de càrrec públic	0,0	0,0	0,0	0,0
Delictes contra la propietat	47,4	50,5	44,7	49,8
• Furt	35,3	36,9	31,3	36,2
• Danys materials	4,5	5,2	5,9	6,5
• Estafa	3,3	5,0	4,8	4,4
• Robatori amb força o intimidació	3,8	2,9	2,6	2,6
• Apropiació	0,4	0,6	0,2	0,0
• Encobriment	0,2	0,0	0,0	0,0
Delictes contra la salut	0,3	0,2	0,2	0,2
• Tràfic d'estupefaents	0,3	0,2	0,2	0,2
Violència	4,3	4,5	4,0	3,2
• Lesions	2,9	2,9	2,3	1,6
• Amenaces	1,2	1,3	1,4	1,3
• Llibertat sexual	0,2	0,2	0,2	0,2

Font: Ministeri de l'Interior. Anuaris estadístics de diversos anys
 Nota: el valor 0,0 indica que el nombre de casos no arriba a 0,05%.

Auxilis, col·laboracions i informacions	2009	2010	2011	2012
• Radicalismes violents	0,0	0,1	0,2	0,1
Aportació d'informació	27,0	24,6	23,4	22,4
• Identificacions	17,4	18,9	17,1	16,4
• Comunicacions de vehicles	6,6	5,5	4,5	4,5
• Comunicacions de persones sospitoses	3,1	0,2	1,8	1,6
Altres	18,0	18,3	26,1	23,2
Total	100%	100%	100%	100%
N (casos)	25.477	25.058	24.422	24.088

Font: Ministeri de l'Interior. Anuaris estadístics de diversos anys
 Nota: el valor 0,0 indica que el nombre de casos no arriba a 0,05%.

Hi ha un estudi (Bosch i altres, 2004) que analitza l'objectiu i la freqüència dels contactes entre la policia i la seguretat privada en tres àmbits:

- administratiu (presentació de llibres i consultes);
- dels serveis (sol·licitud d'intervenció, serveis conjunts o coordinació operativa);
- de sol·licitud o facilitació de dades sobre ciutadans, sospitosos, vehicles, etc.

Es fan entrevistes a directius d'empreses de seguretat i se'ls demana quantes vegades l'any solen entrar en contacte amb la policia per a afers diversos. Pel que fa a relacions per temes administratius, els contactes per a la presentació de llibres registre, per a la majoria de subsectors, es produeix entre una i dues vegades l'any. Per la seva banda, els contactes per a consultes apunten una tendència entre una i dotze vegades l'any.

En relació amb els contactes per a temes operatius (sol·licitud d'intervenció, i acompliment de serveis o cooperació en serveis amb la policia), la freqüència és baixa respecte als anteriors. Els sectors que entren més en contacte són els següents:

- vigilància (uniformada i no uniformada);
- escortes;
- transport (d'efectiu i substàncies perilloses);
- centrals d'alarma i seguretat informàtica.

Gairebé desapareixen, però, quan es tracta, per exemple, d'instal·ladors d'elements de seguretat física, que queden fora de la Llei de seguretat privada. Una dada interessant és que aquests contactes són, sobretot, per a requerir una intervenció de la policia. No ho són tant per a coordinar-se operativament. Els serveis conjunts són marginals, excepte en casos específics com el transport de

substàncies perilloses. Els intercanvis més freqüents de dades sobre persones o vehicles són aquells en què la seguretat privada facilita informació a la policia. En sentit invers, la sol·licitud de dades és molt més escassa. Aquesta situació col·loca l'organització de seguretat com a proveïdora d'informació més que no pas com a consumidora d'informació.

Les dades exposades palesen que la cooperació quotidiana entre la seguretat privada i pública no es produeix en termes d'igualtat. Els empresaris del sector pensen que no es dona una cooperació constant i fluida entre seguretat pública i privada (Bosch i altres, 2004). N'hi ha que retreuen fins i tot una certa actitud de prepotència i desconfiança envers la seguretat privada. Malgrat això, des de la perspectiva dels responsables de la seguretat pública, aquest tipus de relació és la més desitjable per a defensar els interessos de la seguretat ciutadana. A més, la llei consagra una relació subordinada i complementària de l'àmbit privat a l'àmbit públic. Des del seu punt de vista, les empreses són entitats mogudes per una lògica de benefici econòmic, i no poden servir bé la seguretat pública. Per als responsables públics, el problema central és com es pot integrar més bé el sector privat als interessos de la seguretat pública.

Una evidència de la relació asimètrica és que l'interlocutor principal amb la seguretat privada (tal com preveu la llei) és el personal de seguretat, més que no pas l'empresa com a tal. La raó és que, en la majoria de casos, el personal privat és el qui té la informació que resulta d'interès per a la policia. Així, doncs, la policia disposa d'una xarxa d'ulls humans i electrònics que pot fer servir. A part dels intercanvis informals, hi ha canals institucionalitzats de comunicació entre la seguretat pública i la privada. Les comissions mixtes de seguretat privada a escala nacional, autonòmica i provincial és el més important. En general, però, no es reuneixen gaire. A un nivell inferior, moltes vegades, no havent-hi una col·laboració institucional estable, funcionen més els canals informals, com les relacions personals entre responsables públics i privats, o la coincidència dels efectius en certs espais. Malgrat tot, i del camí que encara queda per recórrer, en els darrers anys ha millorat l'acostament entre els dos sectors.

2.2. Col·laboració i conflicte

Els diferents objectius i contextos del sector privat i públic de la seguretat originen punts de fricció (Marx, 1987). L'exemple més gràfic d'això és la contractació de vigilants de seguretat. Una qüestió vital per al sector de la vigilància és disposar de prou personal i que sigui estable. L'escassetat de personal de vigilància i l'alta rotació és un problema tradicional en el sector espanyol de la vigilància (sobretot en èpoques de gran demanda). La raó és una combinació de factors, entre els quals hi ha les condicions salarials i d'horaris que imposa aquest segment. L'exigència d'una formació obligatòria comparativament alta

és vista pel sector com una barrera d'entrada atesos els salaris baixos que es paguen. Això fa que, en èpoques de gran demanda, els serveis es cobreixin allargant les jornades dels vigilants o, de vegades, recorrent a personal no titulat.

En èpoques de crisi econòmica millora la disponibilitat de personal. Per a l'aspirant a vigilant, l'excés d'hores treballades i el baix salari produeix un efecte de desmotivació que fa que la inversió de temps i esforç per a obtenir el títol de vigilant no el compensi. A més, hi ha un factor de fons, que és el prestigi social més aviat baix de la professió. És un cercle viciós. La falta de personal fa més difícil una selecció i formació idònies perquè la prioritat és cobrir els serveis.

D'altra banda, l'alta rotació desincentiva la inversió en formació. En aquest context, el fet d'assegurar uns estàndards de qualitat en els serveis comporta un sobreesforç per a les empreses. En vista d'aquest escenari, s'entén que una reivindicació del sector és permetre l'accés a la vigilància a persones d'origen extracomunitari.

Per a alguns directius, l'escassetat de personal té una causa estructural en la mesura que la seguretat es veu com un servei secundari i no s'està disposat a pagar més per tenir-ne (Torrente i altres, 2005). Per a alguns d'aquests directius, la mateixa Administració pressiona a la baixa els salaris perquè imposa unes condicions dures en els concursos de serveis. Per a d'altres, es tracta sobretot d'un problema de flexibilitat. El problema, afegeixen, és que la pressió a la baixa dels salaris fa que la qualitat dels serveis també baixi. En aquest context, el marc legal espanyol fa el paper de regular la competència i assegurar uns mínims estàndards de qualitat dels serveis.

Respecte a aquesta problemàtica, el punt de vista de l'Estat és molt diferent (Bosch, 2004). Per a la policia, el prestigi i la imatge social de la seguretat privada és un tema sensible perquè acaba afectant la seva pròpia legitimitat. El nivell professional del personal privat i la qualitat dels serveis preocupa la policia. Quan hi ha problemes, la policia apareix com a responsable en qualitat de garant última de la seguretat ciutadana i supervisora de l'activitat privada. A més, la seguretat privada cada vegada assumeix més funcions, algunes de les quals estan connectades clarament amb determinats aspectes de la seguretat pública. Malgrat aquesta responsabilitat, l'Estat no pot intervenir en els salaris que es paguen a un vigilant, ni incidir en les seves condicions de feina. Per això es tendeix a pensar que tot plegat són qüestions internes del sector. La demanda de poder contractar personal extracomunitari és vista amb cautela pels responsables públics. La por que tenen és que això comporti una precarització més gran de la seguretat privada i problemes addicionals a la seguretat pública.

Una altra queixa sostinguda del sector privat és que la legislació és intervencionista i adopta, a més, una perspectiva policial allunyada de la realitat de les empreses (Bosch i altres, 2004). Tot això introdueix, des del seu punt de vista, una rigidesa en el funcionament del mercat, la qual cosa empeny alguns

negocis petits a treballar al límit o fora de la legislació per a poder subsistir. Tanmateix, des de la perspectiva de les empreses mitjanes i grans, el problema és que l'activitat inspectora sobre els incompliments de la llei de 1992 és insuficient i laxa. Hi ha subsectors que presenten visions específiques.

En el cas dels investigadors privats, el control de la policia els resulta una mica estrany, i, atesa la naturalesa de la feina que fan, s'haurien estimat més dependre directament del control dels jutges. Una raó d'això és que pensen que l'esfera judicial pot donar més joc a la professió que no pas la policial. De fet, una aspiració que tenen és la de poder fer investigació a instància de Defensa per a compensar el rol de la policia judicial treballant per a la fiscalia. Un altre argument és que els detectius acudeixen sovint a declarar en judicis, de manera que veuen més natural el control judicial, mentre que el policial el viuen com un segon control innecessari.

Més enllà de l'asimetria de les relacions, de la limitació de la cooperació operativa i d'algunes tensions que es registren, es pot dir que a Espanya la seguretat pública i la privada mantenen relacions simbiòtiques; és a dir, surten beneficiats mútuament en els seus interessos sectorials (Bosch i altres, 2004). L'Estat obté avantatges del sector privat. En primer lloc, la seguretat pública es beneficia de la capacitat de vigilància i informació que li proporciona la seguretat privada. En segon lloc, li permet contenir els costos de la seguretat i concentrar recursos en certes funcions que la policia considera centrals perquè alliberen recursos d'unes altres que percep com a més rutinàries. L'argument principal és l'optimització de recursos. Els responsables policials consideren que no es tracta pròpiament d'un replegament de l'Estat de les seves funcions, ja que, en tots els casos, la iniciativa, finançament i control dels serveis està en mans d'agències públiques o semipúbliques.

En general, no fa l'efecte que la seguretat privada competeixi amb la pública o que s'estiguin transferint responsabilitats. D'altra banda, es pensa que és una manera d'alliberar recursos perquè la seguretat pública se centri més en els grans reptes de la seguretat ciutadana. Es considera que el paper privat, fins i tot essent important, és parcial per la mateixa falta de perspectiva que produeix defensar interessos privats fragmentats i no poder valorar bé les situacions perquè no es disposa d'informacions globals. És discutible que la informació a què accedeix la seguretat privada en la seva feina sigui menys rellevant per a la seguretat pública. En tercer lloc, amplia les sortides professionals de nombrosos exagents. Els policies que deixen el cos i passen al sector de la seguretat privada i, sobretot, els que es reconverteixen en directors de seguretat són nombrosos. Els vincles amb la policia que aporten aquestes persones, i que es mantenen, tenen diferents tipus d'utilitat per al sector privat. El més important és que els contactes per a temes administratius són més fluids, però també ho són a l'hora de demanar el suport de la policia davant una eventualitat o d'intercanviar informació.

El sector privat també obté avantatges del model de relacions. En primer lloc, l'Estat és un client important per a aquest sector. Li representa una quarta part de la facturació total. La seguretat privada participa en serveis de seguretat importants, com els controls en aeroports, estacions marítimes o infraestructures crítiques. La cessió d'aquests serveis comporta un salt significatiu a les fronteres entre la seguretat pública i la privada. De tota manera, l'Estat espanyol és restrictiu en la privatització de serveis. Per exemple, la vigilància en espais més oberts com urbanitzacions, polígons industrials o certs espais oberts d'oci necessita autoritzacions puntuals. A més, la regulació espanyola ofereix al sector nombrosos mercats blindats per a col·locar els seus productes. Són els establiments on és obligatori l'ús de mesures de seguretat (joeries, bancs, benzineres, etc.). Per a les empreses més grans o consolidades, la legislació imposa unes condicions estrictes d'entrada al mercat que dificulten allò que aquestes empreses consideren competència deslleial. Un altre avantatge és que l'Estat proporciona un marc adequat per a l'activitat privada, no solament en termes d'establir unes regles de joc, sinó també de proporcionar un marc segur en relació amb certs problemes de seguretat. En aquest sentit, el sector privat no és una alternativa completa a la seguretat pública.

2.3. Sistema nacional de seguretat

El fet, però, que hi hagi cert acomodament d'interessos no garanteix necessàriament un sistema de seguretat més eficaç o eficient en relació amb els problemes de seguretat. Vistes les dades estadístiques i els estudis disponibles, la col·laboració en els serveis és clarament baixa, encara que la col·laboració (asimètrica) en el camp de la informació és més gran. Fins i tot en aquests casos, però, els contactes es limiten, sovint, a ordenar el lliurament d'informació. Gairebé no hi ha programes i projectes conjunts (Bosch i altres, 2004). Hi ha certa fluïdesa en els contactes amb les empreses de vigilància i centrals d'alarmes, però no tanta en la resta d'activitats. La dificultat està en la col·laboració horitzontal, cosa que no denota gaire confiança entre sectors. El problema no és el model de regulació intens que hi ha a Espanya. De fet, els indicis que un model regulador menys controlador afavoriria més la cooperació són febles. Al contrari, com que **clarificaria el marc de relacions, podria afavorir la confiança entre les parts**. El cas és que les finalitats, els clients i la lògica de funcionament del sector privat i públic són diferents. L'articulació d'un sistema de seguretat i la cooperació en el seu si és més fàcil com més aspectes semblants es donen entre els actors. Per tant, la desconfiança té una base en la diferència. Malgrat això, en altres països hi ha experiències de projectes i programes conjunts en temes puntals que han tingut bon èxit (US Department of Justice, 2009; Richards i Smith, 2007). A Espanya es dona un fenomen paradoxal. D'una banda, hi ha un context internacional en què la tendència és a fer que es difuminin les fronteres entre l'àmbit públic i l'àmbit privat, en particular en certes àrees. De l'altra, la Llei de seguretat privada crea un marc de control del sector aparentment sòlid i estricte. La sensació de tenir controlat

aquest sector afavoreix el desenvolupament del sector privat i la transferència de noves funcions al mercat. No obstant això, després la col·laboració queda molt limitada.

Un informe de la Unió Europea centra els principals reptes per a la seguretat interior en la cohesió social i en la delinqüència organitzada (Bertrand, 1999). El cas de la delinqüència organitzada il·lustra bé les dificultats en la col·laboració entre el sector públic i el privat. Ara com ara, per a la seguretat privada, la delinqüència organitzada representa més un problema per als seus serveis que no pas una oportunitat de negoci. Com assenyala un estudi sobre aquest tema, els clients del sector fan demandes de protecció general i no de protecció davant de delinqüència organitzada (Verpoest i Van Dijck, 2005). L'interès privat per les tasques d'investigació i intel·ligència sobre aquest tipus de delictes és escàs. Malgrat això, aquest estudi sosté que les coses canvien quan el client és l'estat. Així, quan la seguretat privada actua en col·laboració amb la policia, hi ha exemples de contribucions valuoses, tant en el combat com en la prevenció i avaluació de la delinqüència organitzada. L'escull fonamental que cal superar, afegeix, són les reticències policials a compartir informació amb el sector privat. Segons aquest treball, el sector privat té grans potencialitats, com l'accés a informació privilegiada dels seus clients, la concurrència d'experts en diferents riscos (informàtics, industrials, etc.), la interdisciplinarietat en les anàlisis i el fet que moltes companyies acumulen una llarga experiència internacional.

La complexitat dels problemes de seguretat fa necessària una **resposta coordinada** de les institucions de seguretat. La coordinació entre les parts d'un sistema implica que, mantenint l'autonomia i la lògica de funcionament, es puguin plantejar objectius comuns que siguin tant en benefici propi com de l'interès general del sistema. S'han d'esperar grans avenços a Espanya en la coordinació entre la seguretat privada i la pública? Aquesta coordinació depèn de dos **factors fonamentals** (Lindblom, 2001):

1) El primer factor és que els objectius i pràctiques dels dos sectors convergeixin prou per a poder-se plantejar accions comunes. Objectius i pràctiques estan condicionats, al seu torn, pels interessos de cada sector, cosa que dona lloc a una determinada lògica o racionalitat en el funcionament i la presa de decisions d'aquests sectors. Aquestes accions comunes són més fàcils també si els "clients" o interessos dels dos sectors coincideixen, almenys en part. En la mesura que el sector de la seguretat privada tingui com a client important l'Estat, la cooperació serà més gran, i també, és clar, la convergència d'objectius i pràctiques. El contrari és més impensable: que la seguretat pública s'aboqui més a protegir interessos privats.

2) El segon factor que afecta la coordinació d'un sistema són les relacions de cooperació, i també l'existència de canals per a resoldre conflictes. Les relacions de cooperació impliquen que hi ha d'haver confiança mútua i certs valors compartits. Ja hem vist que les relacions són més verticals que horitzontals, i més asimètriques que simètriques. A l'entorn dels serveis no hi ha gaire confi-

ança mútua ni reciprocitat. Malgrat això, hi ha una xarxa de vincles informals fruit de les trajectòries públiques d'alguns directius privats. Desgraciadament no hi ha investigacions sobre les implicacions que té aquest fet. Una hipòtesi és que això contribueix a facilitar la resolució de conflictes i que millora la comunicació entre els dos sectors. Certament, una convergència en els interessos de tots dos sectors milloraria l'horitzontalitat i simetria de les relacions.

De moment, però, la **distància** entre aquests **dos sectors** és **marcada**. Els "clients" del sector públic són ciutadans individuals i l'Estat mateix. Els ciutadans individuals avaluen la policia sobretot per la percepció de seguretat. Ara com ara, els clients més importants del sector privat són organitzacions que avaluen els serveis de seguretat pel valor afegit que els representa. Els objectius dels serveis públics depenen, fins a cert punt, del model policial. Els models comunitaris estan més orientats a prevenir i a mantenir la convivència, mentre que els racionals i burocràtics ho estan més al sistema penal. En qualsevol cas, però, preval la idea de servei públic i interès general. En canvi, els objectius dels serveis privats depenen de les demandes del client, i es concentren a evitar pèrdues a aquest client. Preval la defensa de l'interès privat i, en alguns casos, a més, creen sistemes privats de justícia (Farrel, 1989). Els serveis que presta la seguretat pública són sobretot reactius i segueixen una estratègia penal. També tenen un component social i simbòlic, però. S'avaluen d'acord amb valors. Hi té una importància creixent la tecnologia. Els qui venen la seguretat privada segueixen una estratègia orientada a la prevenció i a la dissuasió. S'avaluen per criteris de cost, i cost-efectivitat. La tecnologia hi té una importància central (Gabrosky, 1998).

Fruit de tots aquests condicionants, el sistema d'interessos i la lògica o racionalitat que els mou és diferent. El sistema públic de seguretat segueix una lògica expansiva. El seu poder corporatiu depèn de l'augment de les forces policials i dels seus poders legals. Aquest segon aspecte, però, en una democràcia madura, està molt reglat. La racionalitat del sector privat és, senzillament, maximitzar el benefici econòmic.

Com a conseqüència d'això, una variable fonamental en la millora de la coordinació del sistema de seguretat és la **contractació de serveis privats per l'Estat**. Si l'Estat decideix proveir de serveis públics de seguretat privadament, el sector privat s'acostarà al model públic pel que fa a objectius i mètodes. En aquest supòsit, la seguretat privada pot contribuir més en la lluita contra la delinqüència organitzada i de les organitzacions, encara que això li comportarà contradiccions amb els seus clients privats. En cas contrari, seguirà el model actual, en què el sector privat reclama més liberalització, i el públic, més col·laboració i informació.

En qualsevol cas, la seguretat privada necessita l'Estat per a mantenir un entorn segur i ordenat en què pugui dur a terme l'activitat. Per la seva banda, en un món global, l'Estat necessita el suport del mercat i de la societat civil. Tot sembla que indica, però, que és l'Estat, i les aliances entre estats, el qui està

en més bona posició per a liderar i coordinar les polítiques de seguretat per a fer front als riscos globals. En aquest sentit, cal prestar atenció al futur marc regulador europeu. A poc a poc, la Unió Europea ha començat un procés per a crear un marc comú per a la seguretat privada que marcarà el futur del sector.

Exercicis d'autoavaluació

Unitat 1

1. Quines peculiaritats té l'estructura del sector privat espanyol en relació amb Europa?
2. Per quins motius està fragmentat l'associacionisme empresarial del sector privat?
3. Com definiríeu el concepte de *poder professional*?
4. Quines dificultats té el sector privat a Espanya en relació amb els vigilants de seguretat?
5. Quins sectors econòmics són els principals clients de la seguretat privada a Espanya?

Unitat 2

6. Què s'entén per *sistema de seguretat d'un país*?
7. En conjunt, com descriuríeu la relació entre la policia i la seguretat privada a Espanya?
8. En què es beneficia la policia i l'Estat del sector privat de la seguretat a Espanya?
9. En què es beneficia el sector privat de la seguretat pública?
10. Com es podria fomentar més la cooperació entre els dos sectors?

Solucionari

Exercicis d'autoavaluació

1. La situació d'Espanya, en termes comparatius, és la d'un nombre de companyies moderat i un grau de concentració intermedi. Per població i renda, el nombre de companyies actives no és gaire elevat. Malgrat això, Espanya té un volum de facturació considerable, encara que la proporció de contractes no és gaire diferent de la de la majoria de països.
2. L'associacionisme empresarial del sector privat està dividit perquè és un reflex de la fragmentació del mercat.
3. El poder professional el grau d'autonomia i control que té una professió sobre la seva pròpia pràctica professional. Això implica, entre altres coses, un control sobre el sistema de credencials (títols), sobre els estàndards de treball i sobre l'entrada en la professió. També hi ha un poder extern lligat a la influència en els espais polítics, econòmics i culturals.
4. L'escassetat de personal de vigilància i l'alta rotació són un problema en el sector espanyol, sobretot en èpoques de gran demanda.
5. Els grans clients del sector són, gairebé a parts iguals, el comerç i, sobretot, les grans superfícies comercials, les entitats financeres i les infraestructures del transport. Els segueixen els serveis privats, la indústria, el sector energètic i un grup variat d'activitats empresarials. L'Estat compra una quarta part de tots els serveis del sector.
6. El sistema de seguretat d'un país són el conjunt d'institucions, organitzacions i professions que treballen en l'àmbit de la seguretat, i el sistema de relacions que s'estableix entre unes i altres. Aquestes instàncies poden funcionar de manera més o menys coordinada i, en funció d'això, ser més o menys eficaces a l'hora de garantir la seguretat de la població.
7. La relació entre la policia i la seguretat privada a Espanya es pot descriure en termes de col·laboració i de relació asimètrica en el sentit que, a la pràctica, es compleix el principi legal de subordinació i complementarietat de la seguretat privada a la pública. Malgrat això, en termes d'interessos, es pot dir que la relació és simbiòtica.
8. En primer lloc, la seguretat pública es beneficia de la capacitat de vigilància i informació que li proporciona la seguretat privada. En segon lloc, li permet contenir els costos de la seguretat i concentrar recursos en certes funcions que la policia considera centrals perquè alliberen recursos d'unes altres que percepc com a més rutinàries. En tercer lloc, amplia les sortides professionals de nombrosos exagents. Els policies que deixen el cos i passen al sector de la seguretat privada i, sobretot, els que es reconverteixen en directors de seguretat són nombrosos.
9. En primer lloc, l'Estat és un client important per a aquest sector. Li representa una quarta part de la facturació. La seguretat privada participa en serveis de seguretat importants, com els controls en aeroports, estacions marítimes o infraestructures crítiques. La regulació espanyola, a més, ofereix al sector nombrosos mercats protegits per a col·locar els seus productes. Són els establiments on és obligatori l'ús de mesures de seguretat (joieries, bancs, benzineres, etc.). Per a les empreses més grans o consolidades, la legislació imposa unes condicions estrictes d'entrada al mercat que dificulten allò que elles consideren competència deslleial. Un altre avantatge és que l'Estat proporciona un marc adequat per a l'activitat privada, no solament en termes d'establir unes regles de joc, sinó també de proporcionar un marc segur en relació amb certs problemes de seguretat.
10. No és fàcil fomentar més la cooperació entre aquests dos sectors, ja que les lògiques de funcionament i els clients són diferents. En la mesura que l'Estat contracta empreses de seguretat per a les seves comeses, aquestes dues variables s'acosten.

Bibliografia

Bosch, J. L. C.; Farràs, J.; Martín, M.; Sabaté, J.; Torrente, D. (2004). "Estado, mercado y seguridad ciudadana: análisis de la articulación entre la seguridad pública y privada en España". *Revista Internacional de Sociología* (núm. 39, pàg. 107-137).

Fundación Empresa, Seguridad y Sociedad (2012). *Estudio de la seguridad privada en España: estado de la cuestión 2012* [en línia]. <http://www.fundacionesys.com/files/estudio%20Seguretat%20Privada%20ESYS.pdf>

Fundación Empresa, Seguridad y Sociedad (2012). *Informe anual de la seguridad en España 2012* [en línia]. http://www.fundacionesys.com/index.php?option=com_joomdoc&task=cat_view&gid=9&Itemid=47

Jones, T.; Newburn, T. (1998). *Private Security and Public Policing*. Nova York: Oxford University Press, 228 pàg.

Torrente, D.; Bosch, J. L. C.; Valencia, V. (2005). "Organizando la seguridad: análisis organizativo de los servicios privados de seguridad en España". *Política y Sociedad* (vol. 3, núm. 42, pàg. 185-208).

US Department of Justice; Office of Community Oriented Policing Services (2009). "Operation Partnership: Trends and Practices in Law Enforcement and Private Security Collaborations" [en línia]. *Law Enforcement and Private Security Consortium*. <http://www.lepsc.org/documents/OpPartnership.pdf>

